

قواعد عربی

۱/

مصرف عثمانی

مطبعه عثمانیه

مدير مكتبة

استانبول

(مطبعة عثمانیه) ده طبع اولنشد

۱۶۵

۱۳۰۱

— صرف عثمانی —

از
سلیم ثابت

مدیر مکاتب رشديه

تبریز

(مطبعة عثمانیه ده طبع اولمشد)

۱۳۰۷

صرف عثمانی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

علم صرف کلمه لرك اشتقاق واحوالندن بحث ايدر برفندر
(کلمه) حرفلرك جمع وترتيبندن تشکل ايدوب برمعيابه
دلالت ايدن لفظه ديرلر

(حرف) دخي برحرکه مخصوصه ايله آغزندن چيققان
صدايه دنيلورکه لسان عثمانیده اوتوز اوچدر

(ا ب پ ت ث ج ح خ د ذ ر ز ژ س
ش ص ض ط ظ ع غ ف ق ک ک ل م
ن و ه ی)

بونلره حروف هجا تعبير اولنورکه املا جهتييله متصل
ومنفصل قسملرينه منقسمدر

(حروف متصله) يازيده بربرينه ربط اولنان حرفلردرکه

یکرمی آلتیدر (ب پ ت ث ج چ ح خ س ش
ص ض ط ظ ع غ ف ق ک ک ل م ن ه ی)
(حروف منفصله) املاده یالکز ماقبلارینه بیتشوب
مابعدلرینه ربط اولنمیان حرفلردر که بونلرده یدیدر
(ا د ذ ر ز و) حرفلره طارض اولان صدالری
بیلدیرمک ایچون هر لسانده برطاقم علامت مخصوصه
وضع اولنمشدرکه آنلره دخی حرکه دینلور لسان
عثمانیده ایکی نوع حرکه موجود و مستعمل اولوب برینه
حرکه رسمیه دیگرینه حرکه حرفیه دیرلر

(حرکه رسمیه) یالکز لسان مذکوره مخصوص
اولیوب عربی و فارسی لسانلرنده دخی قوللانیلان شو
(.....) اوچ درلو رسم و علامتلردر که
ترجکه (اوستون اسره اوتره) صریحه (قحه کسره
ضمه) دینلور

(حرکه حرفیه) یالکز لسان عثمانیه مخصوص
اولهرق حرکه مقامنده قوللانیلان شو (ا ه ی و)
درت حرفلردر که آنلره حروف املا دخی دینلور
(ا ه) قحه (ی) کسره (و) ضمه مقامنده قوللانیلور
قط (ا ه) دائما کلمه نك آخرنده واقع اولوب اولنده
واورطه سنده بولنده من

كرك/حركه رسميه و كرك حركه حرفيه دن هر برلری
 خفيف و ثقيل اوله رق ايکيشر نوع اولدقلرندن بومقامده
 هر برينه برر مثال کتوريله رك تفصيلی مناسب کورلدی
 مثلا قحه خفیفه (بن و بنده) لفظلرنده بولنان حرکالر
 وقحه ثقیله (قیا و قره) لفظلرینک حرکالر کی

کذلک کسره خفیفه (دل و دیش) لفظلرنده بولنان
 حرکالر و کسره ثقیله (قرق و قیل) لفظلرینک حرکالر
 کی فقط ضمه خفیفه ایله ثقیله دن هر بری (مبسوطه
 و مقبوضه) اوله رق تکرار ایکیشر قسمه منقسمدر

(ضمه خفیفه مبسوطه) دوداقلری بر مقدار آچه رق
 و (خفیفه مقبوضه) دوداقلری براز قپایه رق خفیفه
 تلفظ اولنورلر (یوز و کوز) لفظلرینک ضمه لر کی
 (ضمه ثقیله مبسوطه) کذلک دوداقلری براز آچه رق
 (و ثقیله مقبوضه) دوداقلری بر مقدار قپایه رق
 قالجه تلفظ اولنورلر (قوج و قوزی) لفظلرینک
 ضمه لر کی

ایمدی ضمه مقامنده قوللانیلان اشبو (واوک) درت
 درلو صداسی بولندیغی کی عربی و فارسی و صاغر
 (کافر) دخی شکله یکدیگره بکزه دیکی جهتله بولر

بر بردن فرق و تمییز اولنق اوزره بعض اشارتله اختراع
و استعمالی لازم کلور که بواسارتله (القبای عثمانی)
رساله مزده کوسترلشد

بوندن صکره معلوم اوله که لسان عثمانی فی الاصل (چغطای
و عربی و فارسی) لسانلرینک الفاظ و شیوه سندن مرکب
بر لسان اولدیغی جهتله الفاظ مذکورہ نک احوالی آیری
آیری برر بایده بیان اولنه جفندن اشبور ساله دخی اوچ
باب اوزرینه ترتیب اولنوب (باب اول) کلمات ترکیه
(باب ثانئ) کلمات عربیه (باب ثالث) کلمات فارسیه نک
تصریف و املاری بیاننده اوله جقدر

❦ باب اولی کلمات ترکیه بیاننده در ❦

معلوم اوله که کلامک ترکیب ایتدیکی کلمه لر بش نوعدر
(اسم . صفت . فعل . کنایه . ادوات) اولوب بونلردن
هر بررلری برر فصلده ذکر و بیان اولنه جفندن باب اول
بش فصلی شامل اولور

❦ فصل اول اسمای ترکیه بیاننده در ❦

(اسم) زماندن مجرد اولدرق خارجدہ و یاذهنده موجود
اولان برشیئه دلالت ایدن کلمه لردر که ایکی قسم اولوب
برینه (اسم جنس) دیگرینه (علم) دینلور

(اسم جنس) برشیٹک هر فردینه اطلاق صحیح اولان
لفظدر (ارسلان و آغاچ) لفظلری کبی که ارسلان
جنس-نک هر فردینه ارسلان و آغاچ جنس-نک هر فردینه
آغاچ دینیله بیلور

(علم) یالکز برشیء معینی افاده ایدن لفظدر (بروسه
و طونه) لفظلری کبی که بروسه دینلان شهر معلومدن
بشقہ شهرلره بروسه و طونه دینلان نهر مشهوردن ماعدا
نهرلره طونه دینیله من

اسملرک بیان و افاده ایتدیکی شیء بر و یالکز ایسه آنلره
(مفرد) دیرلر (آت و اوت) کبی واکر بر و یالکز
دکل ایسه (جمع) دینلورکه مفردلرک آخرینه لامک
فتحیله (لر) اداتنک علاوه سیله یاپیلور (آنلر و اوتلر)
کبی فقط عددلره مقارن اولان اسملر هر نقدر بردن
زیاده شیء بیان و افاده ایدرلر ایسه ده (لر) ادات جمعنی
آلمیه رق عادتاً مفردلر کبی استعمال اولن-ورلر
بو صورتده یکر می بش غروش دینلوب یکر می بش غروشلر
دینله من

کذلک (علملر) دخی دائماً مفرد اوله رق قولانیلوب
جملانه مدکلرندن (بروسه لر و طونه لر) دینیلک صحیح
دکلدر

تنبیه

الفاظ ترکیه ده تأنیث و تذکیر معتبر اولدیغندن مؤنثلر ایچون بر علامت مخصوصه وضع اولنمیوب فقط بعض کره بر شیئک مذکر اولدیغنی اشعار ایچون (ارکک) و مؤنث اولدیغنی افاده ایچون (دیشی) لفظلری اسملرک اولنه کتوریلرک اول شیئک جنسی بیان اولنور (ارکک) ارسلان (دیشی) ارسلان کبی

فائده

اسملر آخرلرینه لاحق اولان اداتلر اعتباریله دخی باشلوجه درت نوعدر

(اسم مکان • اسم تصغیر • اسم منسوب • اسم وصفی)
 (اسم مکان) بر شیئک محل و مکانی کوسترین لفظدر که اسملرک آخرینه خفیفلرده لامک کسریله (لک) و ثقیلرده (اق) اداتلرینک علاوه سیله حاصل اولورلر (چیچکک ایونلق) کبی بونلرک بعضیلری دخی اسم منسوب مقامنده قوللاییلور (یازلق قیشلق) کبی (اسم تصغیر) بر شیئک کچوکلکنی افاده ایدن لفظدر که اسملرک آخرینه خفیفلرده جیمک کسریله (جک) و ثقیلرده (جق) اداتلرینک علاوه سیله یاپیلور (اوجک یالچق) کبی بعض کره ادات تصغیردن

صکره ماقبلی مفتوح برده (زای) سا کنه کتوریلوب
 (اوجکز یا یجغز) دینلور بوصورته (جق) اداتنک
 قافی حرکه لندیکندن (غینه) و (جک)
 اداتنک کافی کاف فارسی به تبدیل اولنق اصول
 املا دندر

تنبیه

اسم تصغیر یا پيله جق کله لک آخرنده (ق) و یاخود
 (ک) بولندیغی صورتده تخفیف ایچون بعض کره
 بوحر فلر حذف اولنوب ماقبلاری مفتوح ایسه فتحه یی
 بیان ایچون ثقیلارده بر (الف) و خفیفلرده بر (های)
 رسمیه کتوریلور (یموشاجق دوشه جک) کبی مکسور
 و یاخود مضموم اولدیغی حالده کذلک کسره یی بیان
 ایچون بر (ی) و ضمه مقامنده بر (واو) املا یازیلور
 (بیوجک چو جیجق) کبی فقط شوایکی صورتده ادات
 تصغیر فتحه او قونور

اسم منسوب

برشیئک دیگر برشیئه نسبت و مناسبتنی افاده ایدن
 لفظدرکه اسملرک آخرنه (لو) و یاخود (لی) اداتلرینک
 علاوه سیه یاپیلور (کوچلو قوتلی) کبی هجای اخیر

اگر مضموم ایسه (لو) و مفتوح و مکسور اولدبغی
 حالده اکثری (لی) اداتی کتوریلور
 اسم وصفی

بر ذاتک بر ایش و کار ایله دوام اوزره اشتغالنی بیان
 و افاده ایدن لفظدرکه اسملرک آخرینه جمیک کسریله بر
 (جی) اداتی کتوریلهرک یاپیلور (اتمکجی صوجی) کبی
 فصل ثانی صفات ترکیه بیاننده در

(صفت) اسملرک اولنه علاوه اولنوب حال و کیفیت
 بیان ایدن لفظلردر (ایو خوی کوزل عادت) کبی که
 (ایو و کوزل) لفظلرینه صفت (خوی و عادت) لفظلرینه
 دخی موصوف تعبیر اولنور

لسان عثمانیده صفتلر ایکی نوع اولوب برینه صفت
 سماعیه دیگرینه صفت قیاسیه دیرلر (صفت سماعیه)
 ایشتمک ایله بلله نیلان صفتلردرکه الوان و عیوب و حسن
 و قبحه دلالت ایدرلر (کوزل و چیرکین و صاری و تنبل)
 لفظلری کبی (صفت قیاسیه) بر قاعده ایله یاپیلان
 صفتلردرکه بونلرده (اسم فاعل . اسم مفعول . صفت مشبهه .
 صفت مبالغه) صیغه لری اولوب افعال فرعیه صره سنده
 ذکر و بیان اولنه بقدر

تنبیه

بر کلمه نك صفت اولوب اولدیغی قولایچه آکلاشلق
اوزره اول کلمه دن صکره (کسه ونسنه) لفظلرندن
بری وضع اولندقدہ اگر معنا صحیح اولور ایسه صفت
واکر معنا صحیح اولمز ایسه اول کلمه نك صفت اولدیغی
معاوم اولور (بیوک کیمسه وکوزل نسنه) کبی
صفت سماعیه لک اولنه مبالغه ایچون بر طاقم مهملات
وضع اولنوب (صاپ صاری بوس بتون یم یشیل)
دینلورکه بومثلاو مهملات انجق صفترلرہ لاحق اولوب
سائر کلمه لرہ علاوه قلنه مدیغندن صفترلر بوسورتله دخی
انفاظ سائرہ دن تقربق اولنور

فائده

صفترلک آخرینه بعض کره خفیه لرده لامک کسریله (لک)
و ثقیل لرده (لق) ادا تلی لاحق اولوب مصدریت
معناسنی افاده ایدر (بیاضلق کوزلاک) کبی و بعضاً
دخی جیمک قحیمله (جه) اداتی لاحق اولوب تصغیر
معناسنی افاده ایدر (بیوکجه کوزلجه) کبی

اسمای اعداد

(اسم عدد) صایلیری افاده ایدن بر طاقم لفظلر درکه

کندولرنده وصفیت معناسی بولندیغندن صفتلر ضره سنده
ذکر و بیان اولنق مناسب کورلدی اسمای مذکوره
(اصلیه . رتبه . کمریه . توزیعیه) قسملرینه منقسم
اوله رق درت نوعدر

اعداد اصلیه

ذات عددلرک اسملریدرکه فن حسابده بردن بیکه قدر
اوج مرتبه اعتبار اولنوب بواوج مرتبه (عقد اول)
دیرلر بیکدن ملیونه قدرینه اوج مرتبه اعتبار اولنوب
(عقد ثانی) کذلک ملیوندن ملیاره قدر اوج مرتبه
اعتبار اولنهرق (عقد ثالث) دینلوب بومنوال اوزره
الی غیرنهایه تعداد اولنور

فن مذکورده اول مرتبه لره (آحاد عشرات مات)
دیرلرکه جله عددلر بونلرک بربرله ترکیندن حاصل
اولورلر

اعداد رتبه

برشینک درجه و مرتبه سنی اشعار ایدن صایلردرکه
اعداد اصلیه نلک آخرلرینه نونک سکونیه بر (نجی)
اداتی کتوریه رک حاصل اولورلر (برنجی ایکنجی)
کبی فقط آخرلرنده (ی) بولسان عددلرده اول یانک

حذفی و (ت) بولسان یرلرده تانک داله تبدیلی اصول
املاندنر (دردنجی ویدنجی) کبی

اعداد کسریه

واحد فرض اولنان بر مقدارک بعض اجزاسنی اشعار ایدن
صایلردرکه اعداد اصلیه نك آخرلینه بر (ده) ادائی
کتورلدکده مقدار مفروض حاصل اولوب اجزای
مذکوره دخی ینه اصلیه نك بریله افاده اولنور (اوچده بر
واونده درت و یوزده قرق) کبی

اعداد توزیعیه

بر مقدارک مساوات اوزره بلونمش اولان قسملرینی
اشعار ایدن صایلردرکه آخرلی (ی) اولمیان اعداد
اصلیه ده ماقبلی مفتوح بر (رای) ساکنه زیاده
و (ی) بولنان یرلرده شینک فتحیله بر (شر) ادائی
علاوه قلنه رق حاصل اولورلر فقط آخرلی (ت)
اولان عددلرده اول تانک داله تبدیلی اصول املاندنر
(دردر بشر ویدیشر) کبی

فائده

اعداد اصلیه ایله توزیعیه نك آخرینه خفیفرده لامک
کسریله (لک) و ثقیللارده (لق) اداتلری لاحق

اولدوقده نسبت معناسنی افاده ایدر (بشلك آلتیلیق) کبی
ادوات مذکورده اعداد رتبه نك آخرینه داخل اولدوقده
مصدریت معناسنی افاده ایدر (برنجیلك بشنجیلك) کبی

❦ فصل ثالث افعال ترکیه بیاننده در ❦

(فعل) خارجده ویاذهنده برایشه دلالت ایدن کلمه لر در که
(اصلی . وزمانی . وفرعی) قسملرینه منقسم اوله رق
اوج نوعدر

❦ فعل اصلی ❦

کندوسنده ذات وزمان ملاحظه اولنمیه رق برایشه دلالت
ایدن افضلدر که دیگر فعللرک اصل و مأخذی اولدولرندن
بونلره (مصدر) دینلور لسان عثمانیه مصدر لر دخی
(فعلی . اسمی . وصفی) قسملرینه منقسم اوله رق اوج
نوعدر

❦ مصدر فعلی ❦

ماده اصلیه سی فعل اولان کلمه در که آخری میك فتحیه
خفیلرده (مك) وثقیلارده (مق) اداتلریله نهایتلنور
(یازمق وچیزمك) کبی

❦ مصدر اسمی ❦

ماده اصلیه سی اسم اولان کلمه در که آخری لامك

وميمك فتحه لريله (لك) وياخود (لمق) ايله كلور
(ديشلك وطاشلق) كبي

مصدر وصفی

مادهٔ اصلیه سی صفت اولان کلمه در که آخری لامک فتحی
وشین ونونک سکونیه خفیفلرده (لشمک) ویاخود (لئمک)
وثقیللرده (لشمق) ویاخود (لئمق) اداتلریله نهایتلنور
(ایولشمک ایولئمک وفتالشمق وفتالئمق) کبی بعض کره
صفتلرک آخرلرینه مصدر اسمی واسملرک آخرلرینه مصدر
وصفی اداتلرینک علاوه سیله دخی مصدر یاپیلور (کرئلک
واولئمک) کبی

تنبیه

بعض کره مصدرلرک آخرینه خفیفلرده لامک کسر یله
(لک) وثقیللرده (لق) اداتلری لاحق اولور که بونلره
مصدر تأکید دینلور (یازمقلق چیز مکک طاشلق)
کبی و بعض کره دخی ادات مصدرک کاف وقافلری
حذف اولنه رق یرلرینه بر (های) رسمیه کتور یلوب
بونلره دخی (مصدر تخفیفی) دیرلر که اکثریسی
اسم مفعول معناسنه در (یازمه وایشله وایولشمه
کبی و بعضا دخی مصدرلردن (مک و مق)

لفظی حذف اولنوب یرلرینه ماقبلی مکسور بر (شین)
 ویاخود بر (میم) ویا بر (جیم) ساکنه ویاخود بر (تی)
 اداتی کتوریلدرک بر طاقم صیغه لر تشکل ایدرکه بونلرده
 (حاصل مصدر واسم مصدر) تعبیر اولنه (چالم صاتش
 سوئج وکزنتی) کبی فقط (میم و جیم وتی) اداتلریله اولان
 اسم مصدر لر مطرد اولدرق هر ماده دن یاپیله میوب یالکز
 بعضی مصدر فعلیلردن کاورلر

املا

مصدر یاپیله جق ماده اصلیه نك آخری یا متحرک
 ویاخود ساکن اولور متحرک اولدیغی صورتده اگر
 مضموم ایسه ضمه یی بیان ایچون ادات مصدردن اول
 بر (واو) املا یازیلور (او قومق وایلر و ملک) کبی
 واکر مکسور ایسه کسره یی بیان ایچون بر (یای) املا
 تحریر اولنور (یوریمک و فاریمق) کبی مفتوح اولدیغی
 حالده اگر حرکه ثقیله دن ایسه فتحه یی بیان ایچون
 بر (الف) املا یازیلور (آرامق و طرامق کبی) واکر
 حرکه خفیفه دن ایسه فتحه یی بیان ایچون بر (های)
 رسمیه کنوریلور (استه مک و اوده مک) کبی فقط
 بو (های) رسمیه اکثری ترک اولنور (استمک بکلمک) کبی

ماده اصلیه نك آخری متحرك اولان مصدر فعلیلر ایله
مصدر اسمیلرک حاصل مصدر لرنده دخی شیندن اول
بر (یای) مکسوره کتورنک اصول املانددر (آرایش
استدیش) کبی

بوندن صکره معلوم اوله که مصدر و مصدرلردن یاپیلان
فعللر یا متعدی و یا لازم اولورلر

(متعدی) کندوسندن صکره (کیمی ونهیی) کله لرینک
(بریله) سؤال صحیح اولان فعللردر که بونلر دائماً بر مفعول به
آلور (اقر بایی سومک سوزلرینی طوتمق) کبی
نته کیم مثال مذکورده (سومک کیمی اقر بایی و طوتمق
نهیی سوزلرینی) دینلک صحیح اولدیغندن (سومک
و طوتمق) فعللری متعدی اولوب (کیمی ونهیی) کله لرینه
جواب واقع اولان (اقر بایی و سوزلرینی) لفظلری
دخی مفعول به اولور (لازم) کندوسندن صکره
(کیمی ونهیی) کله لرینک بریله سؤال صحیح اولیان فعللردر
(کولمک و باتلق) کبی که بونلردن صکره مذکور کله لر ایله
سؤال صحیح اوله من

ایمدی مصدر و صفیلرک کافه سی لازم و اسمیلر متعدی
اولوب مصدر فعلیلرک دخی برطاقی متعدی و برطاقی لازم
قیلندن اولمش اولور

فائده

فعل متعدیلر دائماً بر مفعول به آلوب بعض کره مفعول به آلدقن صکره (کیمه ونیه) کلمه لر یله دخی سـؤال صحیح اولور که بونلرک جوابلرنده واقع اولان لفظلره دخی مفعول الیه دیرلر مثلاً (ویرمک) نه بی کتابی کیمه خواجه یه (کتابی خواجه یه ویرمک) عباره سنده کتابی مفعول به خواجه یه مفعول الیه اولوب (ویرمک) فعلی هم مفعول به و همده مفعول الیه آلمشدر

ایمدی بر فعل یالکز مفعول به آلور ایسه متعدی ناقص هم مفعول به و همده مفعول الیه آلور ایسه اکا متعدی کامل دینلور فقط فعل لازم لر اصلاً مفعول به آله میوب بعض کره مفعول الیه آلورلر (مکتبه کیتیک در سه چالشمق) کبی کذلک بر فعلدن صکره (کیمده وزه ده) کلمه لرندن بر یله اولنان سؤاله جواب وقع اولان لفظلره مفعول فییه و (کیمدن) و (زه دن) کلمه لرینه جواب اولانلره مفعول عنه دینلور که اقتضاسنه کوره بو مفعوللری هر فعل آله بیلور

افعال متعدیه

معلوم اوله که فعل متعدیلر (سماعی و قیاسی) فعللرینه منقسم اوله رق ایکی نوعدر

(سماعی) فی الاصل متعدی اولوب ایشتمک ایله بلله نیلان
 فعللدرکه یوقاریده ذکر اولندیغی وجهله بعضیسی متعدی*
 ناقص و بعضیسی متعدی* کامل (او اورلر)

(قیاسی) اصلنده لازم اولوب فقط صکره دن بر قاعده
 ایله متعدی قلنان فعللدرکه (مک و مق) ادا تله نندن اول
 بر (تای) ساکنه و یا خود دالاک کسریله بر (در)
 لفظی کتور یله رک یاپیلور شویله که مذکور ادا تله رک
 ماقبلی متحرک اولان مصدر لرده بر (تای) ساکنه
 زیاده سیله متعدی قلنور (او یو تمق او ینا تمق و اریتمک)
 کبی ساکن اولان مصدر لرده بر (در) لفظی کتور یله رک
 متعدی یاپیلور (کولدر مک) (کچولشدر مک) کبی
 (بتمک بتور مک و چیقتمق چیقار مق) کبی بعض فعللر
 مستثنادر

ایمدی فعل لازم لر وجه مذکور اوزره متعدی قلند قله ری
 حالده متعدی* ناقص اولوب متعدی* کامل یایمق ایچون
 تکرار ادا ت تعدیه زیاده قلنور شویله که (ت) حرفیله
 متعدی یاپیلش اولانلره (در) لفظی علاوه و (در)
 لفظیله متعدی قلنش اولانلره (ت) حرفی زیاده قلنهرق
 متعدی* کامل یاپیلور (او ینا تمق او ینا تدر مق و کولدر مک
 کولدر تمک) کبی بعض کره متعدی* ناقص لره دخی ادا ت

تعدیه علاوه اولنوب متعدی کامل یاپیلور (کسمک
کسدرمک) کبی

تنبیه

ماده اصلیه نك آخری ساکن اولان یرلرده اولساکن
اولان حرف (ل ر) حرفلرندن بری اولوبده ماده
اصلیه دخی کثیر الهجا اولور ایسه تعدیه ایچونینه
(ت) حرفی زیاده قلنوب (در) لفظی زیاده قلنه من
(صرارتمق چوغا لتمق) کبی

افعال لازمه

فعل لازم لر دخی (سماعی و قیاسی) اوله رق ایکی نوعدر
(سماعی) فی الاصل لازم اولوب ایشتک ایله بلله نیلان
فعللردر که اصلاً مفعول به آنه میوب بعضی مفعول الیه
آلورلر

(قیاسی) اصلنده متعدی اولوب فقط صکره دن برقاعده
ایله لازم قلنان فعللردر که (مک و مق) لفظلرندن اول
بر (ن) و یا خود بر (شین) ساکنه کتوریلدرک
یاپیلورلر (ن) علاوه سیله اولانلره فعل مطاوعت
دینلوب (ش) زیاده سیله یاپیلانلره فعل مشارکت
دیرلر که اصل فعلده ذوات کثیره نك اشتراکنی بیان و افاده
ایدر (سومک سونمک و سوشمک) کبی

بوندن صکره معلوم اوله که فعلار نسبت جهتیله دخی
(معلوم و مجهول) قسملرینه منقسمدر

(فعل معلوم) فاعله نسبت اولنان فعللردر (یازمق
او قومق) کبی که یازان و او قویان ذاته نسبت اولنملردر
(فعل مجهول) مفعول بهه نسبت اولنان فعللردر (یازلمق

و او قونلق) کبی که یازیلان و او قونان شیئه نسبت اولنورلر
بو صورتده مجهول قلنه جق اولان فعللرک بهمه حال بر مفعول
بهی بولمق ایجاب ایده جلدندن لازمردن مجهول یاپیله میوب

یالکز فعل تعدیلردن یاییلور شویله که ماده اصلیه نك
آخری متحرک و یاخود (ل) اولان فعللر ایله مصدر

اسملرک کافه سنده (مک و مق) لفظلرندن اول بر (نون)
ساکنه کتور یلهرک مجهول قلنور (او قونلق بیلمک)

کبی ماده اصلیه نك آخری ساکن اولان فعللرده بر (لام)
ساکنه زیاده سیله مجهول قلنور (سومک سولمک) کبی

فقط (ن) علاوه سیله مجهول قلنان فعللرده نوندن
صکره تکرار (ل) کتور یلهرک (او قونلق) دخی دینلور

بیان مذکور دن اکلاشلدیغی وجهله مجهول آنجق فعل
تعدیلره مخصوص ایسه ده لازمردن دخی مصدرلر ایله

فعل زمانیلرک یالکز مفرد غایبری مجهول قلنه ییلور
(کیدلمک یا تلمق کیدلدی یا تلدی) کبی

❦ املا ❦

ادات مجهول اولان (ل) حرفيله تعدیه ایچون اولان
 (در) لفظنک (راسی) و برده ماقبلی مکسور (شین)
 مشارکت ایله (نون) مطاوعت حرکه لندکاری یرلرده
 ماقبلارنده بر (یای) املا یازلق کذلک اادات تعدیه
 اولان (تایی) ساکنه حرکه لندیکی یرده (داله) تبدیل
 اولتیق اصول املا دندر (کزدیر لمک کزدیرلش کزینش
 بیودش) کبی

بوندن صکره مصدر و مصدر لر دن یاپیلان فعللر یامثبت
 و یامنی اولورلر

(مثبت) کند و سنده وارلق معناسی بولسان فعللر در
 (یازمق چیرمک) کبی

(منفی) کند و سنده صکره دن یوقلق معناسی کلان
 فعللر در که (مک و مق) ادا تیرندن اول بر (میم)
 مفتوحه کتور یلهرک یاپیلور (یازماق چیرممک) کبی
 فقط اادات نفی اولان میمک فتحه سنی بیان ایچون ثقیلارده
 بر (الف) یازلق اصول املا دندر

❦ فعل زمانی ❦

ذات وزمانده مقارن اوله رق بر ایش و یاخود بر حالی

افاده ایدن کله لردر که طقوز صیغهٔ مختلفه دن عبارتدر
 (ماضی شهودی . ماضی نقلی . حال . مضارع . مستقبل
 التزامی . طلبی . شرطی . امر) صیغه لری اولوب
 مصدر لر دن (مک و مق) لفظ لری حذف اولانده باقی
 قالان ماده نلک آخری نه بر طاقم ضمائر و هیئت مخصوصه
 علاوه سبله حاصل اولور لر

تنبیه

فعل زمانیلر ده ملحوظ و معتبر اولان زمان (ماضی . حال . مستقبل)
 نامیله اوج اولدیغی کبی فعلی اجرا ایدن ذات دخی
 اوچدر (متکلم . مخاطب . غائب) ایمدی بو ذاتلر اکر بر
 و بالکز ایه (مفرد متکلم . مفرد مخاطب . مفرد غائب)
 و اکر بر و بالکز دکل ایه (جمع متکلم . جمع مخاطب .
 جمع غائب) دینلور که بونلردن هر بر لرینه آیری آیری
 بر صیغه وضع اولمشدر

بالاده مذکور طقوز صیغهٔ مختلفه دن فعل امرک درت
 ماعداسنک التیشیر صیغهٔ مطرده لری اولوب اشتقاق
 و تصریف لری بوجه آتی بیان اولنور

ماضی شهودی

یکمیش زمانده وقوعی مشهود اولان بر فعلی اشعار ایدن

صیغه لر در که مصدر لر دن (مك ومق) لفظلری حذف
اولند قده باقی قالان ماده نك آخرینه بر (دی) اداتی
کتور یله رك مفرد غائب وبر (لر) زیاده سیله جمع غائب
صیغه لری حاصل اولوب بعده ضمیر فعلیلر علاوه سیله
متكلم و مخاطب صیغه لری یاپیلور
فقط متكلم صیغه لر یله مخاطب لرك مفرد لر نده (دی) اداتك
یاسی ترك اولنق اصول املاندنر

تصرف

مثبت		منفی	
سودم	سودك	سومدم	سومدك
سودك	سودیكز	سومدك	سومدیكز
سودی	سودیله	سومدی	سومدیله

ماضی نقلی

بکجهش زمانده وقوعی منقول و مسموع اولان بر فعلی اشعار
ایدن صیغه لر در که مصدر لر دن (مك ومق) لفظلری
ترك اولند قده باقی قالان ماده نك آخرینه ميمك کسریله
بر (مش) اداتی کتور یله رك مفرد غائب وبر (لر)
زیاده سیله جمع غائب صیغه لری حاصل اولوب بعده ضمیر
نسبیلر علاوه سیله متكلم و مخاطب صیغه لری یاپیلور

تصريف

مثبت	منفی
سومشم سومشز	سومشم سومشز
سومشسك سومشسكز	سومشسك سومشسكز
سومش سومشز	سومش سومشز

فعل حال

برفعلك شمديكي حالده وقوعى بيان واشعار ايدن
 صيغه لردر كه مصدر لردن (مك و مق) لفظلى ترك
 اولندوقده باقى قلان ماده نك آخرينه ضمه ثقيله مبسوطه
 ايله بر (يور) اداتى كنوريلهرك مفرد غائب و بر (لر)
 زياده سيله جمع غائب صيغه لرى حاصل اولوب بعده
 ضمير نسبيلر علاوه سيله متكلم و مخاطب صيغه لرى
 تصريف اولنور فقط ماده اصليه نك آخرى ساكن اولان
 (يرلده) اول حرف كسريله او قونق شيوه لساندندر

تصريف

مثبت	منفی
سويورم سويورز	سوميورم سوميورز
سويورسك سويورسكز	سوميورسك سوميورسكز
سويور سويورلر	سوميور سوميورلر

فعل مضارع

برفعلك شمديكى حالده وياكله جكلده وقوعنى بيان واشعار
ايدن صيغه لردركه مصدرلردن (مك ومق) لفظلرى
ترك اولندوقده باقى قلان ماده نك آخريند بر (راي) ساكنه
كتوريله رك مفرد غائب و (لر) زياده سيله جمع غائب
صيغه لرى حاصل اولوب بعده ضمير نسبيلر علاوه سيله
متكلم ومخاطب صيغلرى تصريف اولنور فقط منفيلرده
ادات مضارع اولان (ر) حرفى (زاي) مجمله
قلب اولنقى وتخفيف ايجون اول (زاي) مجمله مفرد
متكلملرده ترك وجمع متكلملرده (يابه) تبديل قلنقى
شيوه لساندندر

تصريف

مثبت		منفى	
سورم	سورز	سوم	سومير
سورسك	سورسكز	سومزسك	سومزسكز
سور	سورلر	سومز	سومزلر

املا

معلوم اوله كه مجهولار ايله مشاركت ومطاوعت فعلارينك
كافدسند و برده ماده اصليد كثير الهجاء اولوبده
آخرنده (ش ن ل) حرفلرندن برى بولسان فعللرده

ادات مضارع اولان (رانك) ماقبلی مضموم او قونوب
 ضمه یی بیان ایچون بر (و او) املا یازیلور (قاربشور)
 اوتانور چوغالور بوزیلور) کبی فقط مادهٔ اصلیه نك
 آخری حروف مذکور دن بری اولدیغی و یا خود اولوبده
 مادهٔ اصلیه بر هجالی بولندیغی تقدیرده اادات مضارعك
 ماقبلی مفتوح او قونور

(سور پیشر بیز) کبی بوصورتده (ویرر آلور بیلور
 قالور بولور کورر) کبی بعض کلمه لر مستثادر واکر مادهٔ
 اصلیه کثیر الهجا اولوبده آخرنده (ر) حرفی بولنور
 ایسه اادات مضارعك ماقبلی مکسور او قونور (صرارر
 قیرارر) کبی

❦ فعل مستقبل ❦

بر فعلك كله جكده وقوعی بیان و افاده ایدن صیغه لر دركه
 مصدر ااداتی ترك اولندقدده باقی قلان ماذمك آخری
 ساكن ایسه مفتوح قلنوب یالکز بر (های) رسمیه علاوه
 واکر متحرك ایسه های رسمیه دن اول برده (ی) زیاده
 قلندقدنصکره خفیفلرده جیمك فتحیله (جك) وثقیلرده
 (جق) ااداتلری کتوریلدرك مفرد غائب صیغه سی
 و (لر) زیاده سیاه جمع غائب صیغه لری حاصل اولوب
 بعده ضمیر نسبی لر انضمامیله منکام و مخاطب صیغه لری تصریف
 اولنور فقط متکلملرده (جك) ااداتك (کافی) کاف

فارسی به تحویل و (جق) اداتك (قافی) دخی غینه
تبدیل قلمقی اصول املا دندر

تصرف

مثبت	منفی
سـوـه جـكـم سـوـه جـكـز	سـوـمـیه جـكـم سـوـمـیه جـكـز
سـوـه جـكـسـك سـوـه جـكـسـكـز	سـوـمـیه جـكـسـك سـوـمـیه جـكـسـكـز
سـوـه جـك سـوـه جـكـار	سـوـمـیه جـك سـوـمـیه جـكـار

فعل التزامی

كله جك زمانده وقوعی ملنزم اولان بر ایشه دلالت ایدن
صیغه لر در كه مصدر لر دن (مك) و (مق) اداتلری
ترك اولند قدده باقی قالان ماده نك آخری نه میك فتحی و لامك
كسریله بر (ملی) اداتی كتور یله رك مفرد غائب و (لر)
زیاده سیله جمع غائب صیغه لری حاصل اولوب بعده ضمیر
نسبیلر علاوه سیله متكلم و مخاطب صیغه لری یاسیلور

مثبت	منفی
سـوـمـلـیم سـوـمـلـیز	سـوـمـلـیم سـوـمـلـیز
سـوـمـلـیـسـك سـوـمـلـیـسـكـز	سـوـمـلـیـسـك سـوـمـلـیـسـكـز
سـوـمـلـی سـوـمـلـیلـر	سـوـمـلـی سـوـمـلـیلـر

فعل طلبی

کله جکده وقوعی طلب و تمنی اولنان بر ایشه دلالت ایدن
 صیغه لر در که مصدر ادا تلی ترك اولند قدده باقی فلان
 ماده نك آخری ساکن ایشه مفتوح قلنوب یالکز بر (های)
 رسمیه علاوه واکر متحرك ایشه های رسمیدن اول برده
 (ی) زیاده قلنه رق مفرد غائب صیغه سی و (لر)
 الحاقیه جمع غائب صیغه لری حاصل اولوب بعده ضمیر
 نسبیلر انضمامیه متکلم و مخاطب صیغه لری تصریف
 اولنور فقط مفرد متکلملرده ضمیر نسبیدن اول بر (یا) ی
 مکسوره کتور لمک و جمع متکلملرده ضمیر نسبی لامک
 کسریله (لم) لفظنه تبدیل قلنق شیوه لساندندر

تصریف

منفی	مثبت		
سو میه لم	سو میه ام	سو میه لم	سو میه ام
سو میه سک	سو میه سکز	سو میه سک	سو میه سکز
سو میه لر	سو میه لر	سو میه لر	سو میه لر

فعل شرطی

معناسنك وقوعی دیگر بر فلك حصوانی مستلزم اولان

صیغه لردر که مصدر اداتلری حذف اولندوقده باقی قالان ماده نك آخرینه سینك فتحیله بر (سه) اداتی کتوریلهرک مفرد غائب صیغه سی و (ر) زیاده سیله جمع غائب صیغه لری حاصل اولوب بعده ضمیر فعلیلر علاوه سیله متکلم و مخاطب صیغه لری تصریف اولنور فقط (سه) اداتنده بولنان (های) رسمیه اکثری حذف اولنق اصول املاندنر

﴿ تصریف ﴾

مثبت	منفی
سو سم	سو سَم
سو سَك	سو سَمَك
سو سَكز	سو سَمَكز
سو سه	سو سَمِه
سو سه ل	سو سَمِه ل

﴿ فعل امری ﴾

بر ایشك اجراسنی فاعله امر و تنبیهی بیان و افاده ایدن صیغه لردر که مصدرلردن (مك و مق) اداتلری حذف اولندوقده باقی قالان ماده مفرد مخاطب صیغه سی اولوب آخرینه بر ضمیر فعلی علاوه سیله جمع مخاطب یاپیلور که بونلره (امر حاضر) دینلور مفرد مخاطبلرک آخرینه بر (سون) اداتی کتورلدکده مفرد غائب (ر)

زیاده سیله جمع غائب صیغه لری حاصل اولور که بونلره
دخی (امر غائب) دیرلر فقط جمع مخاطبلرده ضمیردن
اول بر (یای) مکسوره کتورلک اصول املاندنر

تصرف

منفی		مثبت	
سومیکز	سوده	سویکز	سو
سومسونلر	سومسون	سوسونلر	سوسون

فعل فرعی

کندوسنده زمان ملاحظه اولنیه رق یالکز ذاته مقارن
اولدبغی حالده بر ایشه دلالت ایدن کلمه لردر که آنلرده
(اسم فاعل • اسم مفعول • صفت مشبیه • صفت مبالغه •
اسم آلت) صیغه لری اولوب مصدرلردن (مک و مق)
لفظلری حذف اولند قدده باقی قالان ماده نك آخرینه
بر طاقم ادوات مخصوصه علاوه سیله حاصل اولورلر
فقط صفت مشبیه ایله صفت مبالغه واسم آلت صیغه لری
هر ماده دن یاپیله میوب یالکز بعض مصدر فعلیلردن
کلورلر

اسم فاعل

فعل کندوسيله قائم اولان ذاتی اشعار ایدن صیغه لردر که

مصدر معلوملردن (مك ومق) اداتلری حذف اولندقدہ
باقی قالان ماده نك آخرينه خفيقلرده بر (نون) ساكنه
و ثقیلارده بر (الف نون) علاوہ سیله و باخود بر (یجی)
اداتی کتوریلہ رك مفرد صیغہ سی حاصل اولوب بعده
(ر) زیادہ سیله جمع صیغہ لری یاپیلور

تصرف

مثبت	منفی
سون	سومین
سونلر	سومینلر
سویجی	سومیجی
سویجیلر	سومیجیلر

املا

ماده اصلیه نك آخری متحرك اولان یرلرده اسم فاعل
اداتلردن اول بر (ی) زیادہ قلمق و ماده اصلیه کثیر
الہجا اولوبده آخرنده (ت ق) حرفلردن بری بولندیخی
صورته (ق) غینه و (ت) داله تبدیل اولنق اصول
املا دندر (او قویان او قودیجی براغیجی) کبی

اسم مفعول

فعل کندوسی اوزرینه واقع اولان ذاتی اشعار ایدن
صیغہ لردرکه مصدر مجهوللردن (مك ومق) لفظلری

ترك اولندقدہ باقى قالان ماده نك آخريه خفيفلرده بر (نون)
ساكنه و ثقيللرده بر (الف نون) زياده سيله و ياميک
کسريله بر (مش) و ياخود بر (يچى) اداتى کتوريله رک
مفرد صيغه سى حاصل اولوب بعده (ر) علاوه سيله
جمع صيغه لرى ياپيلور

تصريف

مثبت		منفى	
سويلن	سويلنلر	سولين	سولينلر
سويلجى	سويلجيلر	سوليجى	سوليجيلر
سولاش	سولاشلر	سولمش	سولمشلر

صفت مشبهه

بعضلرى اسم فاعل و بعضلرى اسم مفعول مقامنده
قوللايله رق و صفت معناسنى افاده ايدن بر طاق صيغه لر در که
مصدر فعليلردن (مک و مق) اداتلرى حذف
اولندقدہ باقى قالان ماده نك آخريه بعض کره خفيفلرده
کافک کسريله (کين) و ياخود ضميمه (کون) و ثقيللرده
غينک کسريله (غين) و ياخود ضميمه (غون)
اداتلرينک علاوه سيله و بعض کره دجى خفيفلرده ماقبل
مکسور بر (کاف) و ثقيللرده بر (قاف) ساکنه زياده سيله

مفرد صیغه‌لری حاصل اولوب بعده (ل) الحاقیله
جملری یاییلور .

تصریف

ثقیل		خفیف	
طالغینلر	طالغین	کسکینلر	کسکین
یورغونلر	یورغون	دوشکونلر	دوشکون
یانقلر	یانق	کسکلر	کسک

صفت مبالغه

معنای مصدری ایله بر ذاتک دوام اوزره اتصافی بیان
وافاده ایدن صیغه‌لردر که مصدرلردن (مک ومق)
اداتلری حذف اولندقدن باقی قالان ماده‌نک آخرینه
خفیفلرده کافک قحیمیه (کن) ویاخود (کیج)
وثقیللرده غینک قحیمیه (غان) ویاخود کسریله (غیج)
اداتلرینک علاوه سیه مفرد صیغه‌لری حاصل اولوب
بعده (ل) زیاده سیه جمع صیغه‌لری یاییلور .

تصریف

ثقیل		خفیف	
صولوغانلر	صولوغان	ایشتنکلر	ایشتنک
طالغیجیلر	طالغیج	بیلیکچیلر	بیلیکچ

اسم آلت

فعلی اجرایه آلت و واسطه اولان برشی بیان و افاده
ایدن صیغه لردرکه مصدر اداتلری حذف اولندقدہ باقی
قالان ماده نك آخرینہ خفیفلرده كاف فارسـیہ نك کسریله
(کی) و یاخود ضمیله (کو) و ثقیلارده غینك کسریله
(غی) و یاخود ضمیله (غو) اداتلری کتوریله رك
مفرد صیغه لری حاصل اولوب (لر) زیاده سـیله جمع
صیغه لری یاپیلور فقط بو صیغه لرا کثری علم مخصوص اولوب
بعض کره دخی اسم مصدر مقامنده استعمال اولنور

تصریف

خفیف	ثقیل
سور کو	چالغی
سر کی	بور غو
سور کولر	چالغی
سر کیلر	بور غولر
بوندن صکره معلوم اوله که فعللر صیغه جهتـیله دخی (بسیط و مرکب) قسملرینه منقسمدر (افعال بسیطه) ماده اصلیه نك آخرینہ برطاقم هیئت مخصوصه علاوه سیله تشکل ایدن صیغه لردرکه صورت تصریفلری یوقاریده بیان اولندی	

افعال مرکبه

فعل اعانه و یاخود دیگر فعللرک بریله ترکیب ایدن

صیغه لردر که بوندن آشاغی اصول تصریف‌ری
کوستریله جکدر

(فعل امانه) مصدر لریله سائر صیغه لری اولمیب یالکز
ماضیلریله صیغه شرطیه سی قولانیلان ماده لردر که بروجه
آتی بیان او لنور فقط شرطیه لرده (های) رسمیه نك
حذفی دخی جائز اولور که ایکنجی تصریفده کوستریشدر

تصریف

ماضی نقلی		ماضی شهودی	
ایمشر	ایشم	ایدک	ایدم
ایمشکز	ایمشک	ایدیکز	ایدک
ایمشلر	ایمش	ایدیلر	ایدی

صیغه شرطیه

تصریف ثانی		تصریف اول	
ایسک	ایسم	ایسهک	ایسم
ایسکز	ایسک	ایسهکز	ایسهک
ایسلر	ایسه	ایسهلر	ایسه

ایمدی فعل امریدن ماعدا افعال بسیطه دن بری اشبو
فعل امانه نك ماضی شهودیسیله ترکیب ایتدکده (فعل
حکایت) و ماضی نقلیسیله ترکیب ایتدکده (فعل روایت)
و شرطیه سیله ترکیب ایتدکده (فعل شرطی) دینلور که

صورت ترکیب و اصول تصریف‌ری بوجه آتی بیان
اول‌نور

فعل حکایت

افعال بسیطه‌نک معنای‌ینی زمان ماضیده حکایه طریق‌یه
بیان و افاده ایدن صیغه‌لردر که بسیط‌لرک مفرد غائب‌ری
فعل امانه‌نک ماضی^۱ شهودیسیله ترکیب و تصریفدن حاصل
اول‌لرل فقط ماضی^۲ شهودینک حکایت صورت‌لرنده فعل
امانه‌نک مفرد غائبی ایله اصل فعل تصریف ایدلک دخی
جائز اولور

فعل روایت

افعال بسیطه‌نک معنای‌ینی زمان ماضیده نقل و روایت
طریق‌یه بیان و افاده ایدن صیغه‌لردر که بسیط‌لرک مفرد
غائب‌ری فعل امانه‌نک ماضی^۱ نقل‌یسیله ترکیب و تصریفدن
حاصل اول‌لرل فقط ماضی^۲ شهودیلر نقل طریق‌یه افاده
اولنده‌مدیغندن بونلرک روایت صورت‌لری یوقدر

فعل شرطی

افعال بسیطه‌نک معنای‌ینی بشقه بر فعلک وقوعنه تعلیق
ایدن صیغه‌لردر که بسیط‌لرک مفرد غائب‌ری فعل امانه‌نک
صیغه^۱ شرطیه سیه ترکیب و تصریفدن حاصل اول‌لرل
فقط ماضی^۲ شهودیلرده فعل شرطینک مفرد غائبی ایله
اصل فعل تصریف اولنق دخی جائزدر

❦ افعال حکایت ❦

تفہیم	(حکایت شہودی)	تفہیم	(حکایت نقلی)
شہودی	ایدم ایدک ایدیگز ایدی ایدیگر (حکایت حال)	نقلی	ایدم ایدک ایدیگز ایدی ایدیگر (حکایت مضارع)
مستقبل	ایدم ایدک ایدیگز ایدی ایدیگر (حکایت مستقبل)	مستقبل	ایدم ایدک ایدیگز ایدی ایدیگر (حکایت التزامی)
مطلوبی	ایدم ایدک ایدیگز ایدی ایدیگر (حکایت طلبی)	مطلوبی	ایدم ایدک ایدیگز ایدی ایدیگر (حکایت شرطی)
مستوفی	ایدم ایدک ایدیگز ایدی ایدیگر	مستوفی	ایدم ایدک ایدیگز ایدی ایدیگر

❦ افعال روایت ❦

نقیر	(روایت نقلی)	نقیر	(روایت حال)
نقیر	ایمشم ایمشز ایمشمک ایمشسکز ایمش ایمشز	نقیر	ایمشم ایمشز ایمشمک ایمشسکز ایمش ایمشز
	(روایت مضارع)		(روایت مستقبل)
نقیر	ایمشم ایمشز ایمشمک ایمشسکز ایمش ایمشز	نقیر	ایمشم ایمشز ایمشمک ایمشسکز ایمش ایمشز
	(روایت التزامی)		(روایت تمنی)
نقیر	ایمشم ایمشز ایمشمک ایمشسکز ایمش ایمشز	نقیر	ایمشم ایمشز ایمشمک ایمشسکز ایمش ایمشز
(روایت شرطی)			

ایمشم ایمشمک ایمش
ایمشمز ایمشمسکز ایمشز

❦ افعال شرطیه ❦

نقص برین	(شهودی شرطی)	بجاء	(نقلی شرطی)
شودی	ایسدم ایسهك ایسهك ایسه كز ایسه ایسه ایسه لر	شود	ایسدم ایسهك ایسهك ایسه كز ایسه ایسه ایسه لر
	(حال شرطی)		(مضارع شرطی)
سوزور	ایسدم ایسهك ایسهك ایسه كز ایسه ایسه ایسه لر	سوزور	ایسدم ایسهك ایسهك ایسه كز ایسه ایسه ایسه لر
	(مستقبل شرطی)		(التزامی شرطی)
سوه بلك	ایسدم ایسهك ایسهك ایسه كز ایسه ایسه ایسه لر	سوه	ایسدم ایسهك ایسهك ایسه كز ایسه ایسه ایسه لر

املا

(حکایت * وروایت * وشرطیه) صیغه لرینک کافه سنده
 فعل اعانه لرك يالكز (الفی) و یاخود الف ایله (یاسی)
 ایکیمی بردن حذف اولنقی جائز اولور بوصورنده ثقیل لردن
 یاپیلان حکایه و شرطیه لرك جمع متکملر یله خفیف لردن اولان
 حکایه حال و شرطیء حالات جمع متکملر نده بولنان (ک)
 (فافه) تبدیل قلنقی و ثقیل لردن یاپیلان شرطیء مستقبلمده
 فعل شرطینک يالكز الفی حذف اولندیغی تقدیرجه ادات
 مستقبلاک (قافی) غینه تحویل اولنقی کذلک فعل طلبیلرک
 حکایت وروایت صورتلرنده اصل فعلک آخرنده بولنان
 (های) رسمیه حذف ایدلک اصول املا دندر (سویورسق
 یازدیسق یازه جغیسه یازیدی) کبی بوندن صکره معلوم
 اوله که فعل اعانه نک غیری دیگر بر فعل ایله ترکیب ایدن
 افعال مرکبه دخی (اقتداریه . تعجیلیه . زمانیه) قعملرینه
 منقسم اوله رق باشلوجه اوچ نوعدر ترکیب و تصرفلری
 بروجه آتی بیان اولنور

افعال اقتداریه

بر فعلک اجرا سنده فاعلک قوت و اقتدارینی بیان و افاده
 ایدن صیغه لردر که فعل طلبی نک مفرد غائبی (بیلک) ماده سیله
 ترکیب و تصرفدن حاصل اولور

(یازہ بیلک چیزہ بیلک) کبی فقط منفیلر دہ جزء ثانی ترک
اولنوب ادات نفی جزء اولہ علاوہ قلنور (یازہ مامق
چیزہ ممک) کبی

❦ افعال تعجیلیہ ❦

بر فعلک اجر اسندہ فاعلک تعجیلنی اشعار ایدن صیغہ لردر کہ
مصدر لردن (مک و مق) لفظلری حذف اولنوب یرلرینہ
ماقبلی مکسور بر (یای) ساکنہ کتورلد کدن صکرہ
(و یرمک) مادہ سیلہ ترکیب و تصریفدن حاصل اولورلر
(یازی و یرمک چیزنی و یرمک) کبی فقط منفیلر دہ
ادات نفی بعض کرہ جزء اولہ و بعض کرہ جزء ثانی بہ
علاوہ قلنہ رق استعمال اولنور (یازی و یرمک یازمی
و یرمک) کبی

❦ افعال زمانیہ ❦

مصدرلری زمان ماضی و یاخود زمان استقباله دلالت
ایدن صیغہ لردر کہ ماضی نقلی و یاخود مستقبلک مفرد
غائبینی (اولمق) مادہ سیلہ ترکیب و تصریفدن حاصل
اولورلر (یازمش اولمق و یازہ جق اولمق) کبی بونلرک
منفیلرندہ دخی ادات نفی بعض کرہ جزء اولہ و بعض کرہ
دخی جزء ثانی بہ علاوہ قلنہ رق استعمال اولنورلر
(یازمامش اولمق یازمش اولمامق) کبی

❦ افعال تعجیلیه ❦

تصرف	(ماضی شهودی)	تصرف	(ماضی نقلی)
یازدی	ویردم ویردک ویردک ویردیکز ویردی ویردیلر	یازدی	ویرمشم ویرمشز ویرمشک ویرمشکز ویرمش ویرمشلر (مضارع)
یازی	ویریورم ویریورز ویریورسک ویریورسکز ویریور ویریورلر (مستقبل)	یازی	ویریرم ویریروز ویریرسک ویریرسکز ویرر ویررلر (التزامی)
یازی	ویره جکم ویره جکز ویره جکسک ویره جکسکز ویرجک ویره جکلر (طلبی)	یازی	ویرملیم ویرملیز ویرملیسک ویرملیسکز ویرملی ویرملیلر (شرطی)
یازدی	ویره یم ویره لم ویره سک ویره سکز ویره ویره لر	یازدی	ویرسم ویرسک ویرسک ویرسکز ویرسه ویرسلر

❦ افعال زمانیه ❦

فعل مضارع	فعل ماضی (شهودی)	فعل مضارع	فعل ماضی (نقلی)
یا ز می و یا ز می	اولدم اولدق اولدک اولدیکز اولدی اولدیلر	یا ز می و یا ز می	اولشم اولمش اولشسک اولمشسکز اولش اولشیلر
یا ز می و یا ز می	(حال) اولیورم اولیورز اولیورسک اولیورسکز اولیور اولیورلر	یا ز می و یا ز می	(مضارع) اولورم اولورز اولورسک اولورسکز اولور اولورلر
یا ز می	(مستقبل) اوله جقم اوله جقز اوله جقسک اوله جقسکز اوله جق اوله جقلر	یا ز می و یا ز می	(التزامی) اوللم اوللمیز اوللمسک اوللمیسکز اوللی اوللیر
یا ز می و یا ز می	(طلبی) اوله یم اوله لم اوله سک اوله سکز اوله اوله لر	یا ز می و یا ز می	(شرطی) اولسم اولسق اولسک اولسکز اولسه اولسه لر

تنبیه

اشبو ذکر اولنان افعال مرکبه دن بشقه (استمرار به
ومقار به) دینلور برطاقم مرکب صیغه لر دها واردر که
بونلر مطرد اوله رق هر ماده دن یاپیله مدقلری جهته
مخصوص جدولارده کوستریله میوب صورت قصر یفلری
آریجه بیان اولنمق مناسب کورلدی

افعال استمرار به

برفعلک دوام اوزره وقوعی اشعار ایدن صیغه لر درکه
فعل طلبی نک مفرد غائبی (طور مق • کورمک • قالمق
وکلمک) فعللریله ترکیب وتصریفدن حاصل اولور
(اوقویه کور یازه طور شاشه قالسونلر اوله کلشدر) کبی

افعال مقار به

برفعلک وقوعی قوه قریبه یه کلدیکنی بیان واشعار ایدن
صیغه لر درکه فعل طلبی نک مفرد غائبی (یازمق)
ماده سیله ترکیب وتصریفدن حاصل اولور (دوشه یازدی
قیریله یازمش) کبی ایمدی شوبش صورتله یاپیلان افعال
مرکبه تکرار فعل اعانه ایله ترکیب ایتدکده بونلرک دخی
(حکایت • وروایت • وشرطیه) صیغه لر حاصل اولور که
ترکیب وتصریفلری یوقاریده کوسترلدیکی وجهله
اجرا اولنور

فصل رابع کنایدر بیاننده در

(کنایه) اسم مقامنده قوللائیلان بر طاقم لفظدر در که
(ضمیر . اسم اشارت . مبهمات) قسملرینه منقسم اوله رق
باشلوجه اوج نوعدر

ضمیر

کندوسيله برذاته اشارت اولنان لفظدر که لسان عثمانیده
بونلرده (شخصی . اضافی . نسبی . فعلی) قسملرینه
منقسمدر

ضمیر شخصی

برذات معینی اراده و اشعار ایدن ضمیرلر در که آنلرده
اوچسدر (متکلم مخاطب غائب) (ضمیر متکلم) کلامی
سویلیسان ذاتی اشعار ایدن لفظدر که مفردنده (بن)
جمعنده (بز) دینلور (ضمیر مخاطب) کلام کندوسنه
سویلیلان ذاتی اشعار ایدن لفظدر که مفردنده (سن)
جمعنده (سز) دیرلر (ضمیر غائب) کلام کندوسندن
سویلیلان ذاتی اشعار ایدن لفظدر که مفردنده (او)
جمعنده (اونلر) دینلور فقط جمع متکلم ایله جمع
مخاطبلره تکرار ادات جمع لاحق اوله رق (بز و سز لر)
دینلک دخی جائز اولور که بونلر مقام تعظیمده قوللائیلور

ضمیر اضافی

اسم مضافلرک آخرینه لاحق اولوب نسبت و تملک معنارینی

افاده ایدن ضمیر در که مفرد متکلمی (میم) ساکنه
 جعی میم کسر یله (مز) و مفرد مخاطبی صاغ (ک)
 جعی کسر یله (کز) و غائب صورتلری دخی ماقبلی
 مکسور (یای) ساکنه در که هم مفرد و همده جعمره
 لاحق اولور

(کتابم کتابمز کتابک کتابکز کتابی کتابلری) کبی
 فقط آخرنده حروف املادن بری بولنان مضافلرک مفرد
 غائبلرند ضمیر اضافیدن اول بر (س) زیاده قلمق کذلک
 کثیر الهجا اولوبده آخرنده (ق) بولنان مضافلرده
 اول قاف (غینه) تبدیل اولنق شیوه لساندندر
 (قبوسی آباغی) کبی

فاده

بعض کره ماضی* شهودی ایله مستقبلک مفرد غائبلرینه
 دخی ضمیر اضافیلر لاحق اولوب اسم مقامنده استعمال
 اولورلر که بونلره صیغه صلّه تعبیر ایدرلر
 فقط شهودیلرده ضمیر اضافیلردن اول (س) یرینه
 خفیلرده بر (کاف) فارسی و ثقیلرده بر (غ) زیاده قلمق
 کذلک مستقبللرده بولنان (ن) غینه و (کاف) دخی
 کاف فارسی به تبدیل اولنق شیوه لساندندر (یازدیغی
 چیزدیکی یازه جغی چیزه جکی) کبی

ضمیر نسبی

فعل و خبر لره لاحق اولوب فعللرك فاعلنی بیان و خبر لری
مبتدایه ربط ایدن ضمیر لردر که مفرد متکلمی ماقبلی
مکسور (میم) ساکنه جمعی (زای) ساکنه و مفرد
مخاطبی (سینک) کسری و صاغر کاف ایله (سـك)
لفظی جمعی (سکز) و غائب صورتلری دخی (دالک)
کسریله (در) لفظیدر که خبر لره مخصوص اولوب
فعللره الحاق اولنه مز (سورم سورسکز قرنداشم
قرنداشسکز) کبی فقط آخرنده حروف املا دن بری
بولنان خبر لرك متکملرنده ضمیر نسبی دین اول بر (ی)
زیاده قلمق اصول املا دندر (بن خواجه یم بز کدایز)
کبی

(تنبیه)

فعللره لاحق اولان ضمیر نسبی لرك مفرد مخاطب لری اکثری
(ن) ایله تحریر اولنمقده ایسه ده بونلرك جمع مخاطب لری
دائما صاغر (کاف) ایله یازلدیغنه کوره مفرد لرنده
(نون) تحریری املاجه برنوع غلط دیمک اوله جغندن
بورساله ده مفرد مخاطب صیغه لری عموما صاغر کاف ایله
تحریر و املا اولنمشدر

ضمير فعل

يا لكز فعل شهوديلر ايله امر حاضر و شرطيه لك آخريته
لاحق اولوب فاعلاريني اراهه و اشعار ايدن ضمير لدرکه
مفرد متکلمی (ميم) ساکنه جمعی خفیفلرده (ك)
و ثقیللرده (قاف) ساکنه و مفرد مخاطبی صاغر (کن)
جمعی کسر یله (کز) لفظیدر

تنبيه

فعللاره لاحق اولان ضمير لك غائب صورتلری اولمديغندن
على العموم افعالك غائب صيغه لری شخصيلرك غائبلر يله
استعمال اولنورلر (او يازدی چيردی آنلر او قوديلر)
کبی

اسم اشارت

اسم اشارت (شو بو اشبو) لفظلريدركه کندولر يله بر ذات
ويا خود بر شيئه اشارت اولنور جملرنده (لر) ادا تندن
اول برده (نون) ساکنه زياده قلنوب (بونلر شونلر)
دينلورکه (بو) لفظيله قریبه و (شو) لفظيله بعیده
اشارت اولنوب (اشبو) لفظی دخی (ایشته بو)
کله لرندن مخفف اوله رق دها قریبه اشارت ایچون
قولانیلور

مبهمات

مبهمات (کیم ونه یی وقنخی ونیچه وزره وقاچ) لفظلیدرکه
 مبهم اوله رق بر ذات ویاخود برشیدن استفهام وسؤال
 مقامنده استعمال اولنور لر (کیم) لفظی ذوی العقولن
 سؤال (نه) لفظی ذوی العقولک غیریدن (قنخی)
 لفظی بعض کره ذوی العقول و بعض کره دخی ذوی
 العقولک غیریدن سؤال مقامنده قوللانیلور بونلرک
 جعلمونده (لر) اداتی علاوه قلنهرق (کیملر ونلر وقنغیلر)
 دینلور فقط (نه) لفظندن بو مثلار یرلرده های
 رسمیه حذف اولنمق اصول املادنلر (نونک) کسریله
 (نیچه) لفظی برشیئک حال وکیفیتندن (قاچ) لفظی
 مقدار وکیئتندن (زره) لفظی دخی مکاندن استفهام وسؤال
 مقامنده قوللانیلور

فصل خامس ادوات ترکیه بیاننده در

(ادوات) کلمه و جمله لری بر برینه ربط ایدن ویاخود
 معنارینه بشقه بر خصوصیت کتورن لفظلیدرکه حروف
 هجا اوزره بالترتیب بر وجه آتی بیان اولنور

ادات ندادر بعض کړه دخی تعریض مقامنده
قولانیلور (آجانم) کې فقط اولنده همزه
بولسان لغلزده اداۛ مذکور دن صکره برده
(ی) زیاده قلنور (آی افندم) کې

ادات استعمالدر فقط مصدر لره لاحق اولدقه
شرط معناسنی افاده ایدر

(آیاق اوزره طور دی وکتک اوزره کدی) کې

ادات تنیدر جله لره لاحق اولور

(اشته خواجه کلور) کې

ادات تفضیلدر صفت لک اولنه زیاده قلنور

(او قویوب یازمق هنر لک اعلاسیدر) کې

ادات تصدیقدر مکتبه کیدیور میسکز

(اوت افندم) کې

ادات حصردر مدخولنه حکمک انحصارینی

افاده ایدر

(بواشی آنجق سن یاپه پیلور سک) کې

بعض کړه دخی استدراک مقامنده قولانیلور

مفعول معه اداتیدر بعض کړه مصاحبت

وبعض کړه دخی استعانه معنارینی اشعار ایدر

(خواجه ایله کورشدی ایله یاز دی) کې

آ

اوزره

اشته

ک

اوت

آنجق

ایله

مصدر لرله لاحق اولدوقده تعلیل معناسنی افاده ایدر

(اولغله کیمکله) کبی

ادات حالدر بر شیئک حال و کیفیتنی بیان

وافاده ایدر (آغاج یاش ایکن اکیلور) کبی

بعض کره (ایکن وایله) ادا نلرندن (الفیا)

حذف اولنور

(یاشکن دیکلدی قلمله یازلدی) کبی

ادات تعلیلدر علتله لاحق اولور

(آق اچقه قره کون ایچوندر) کبی

ادات تفصیلدر ماقبلنی بیان و تفصیل ایدر

ادات تفصیلدر صفتلرک اولنه زیاده قلمور

(یلانجیلق پک چرکین خویدر) کبی

ادات تمئیدر جله لرک اولنه کتوریلور

(درسه چالشمبورسک باری اوصلو اوتور) کبی

ادات ترقیدر جله لرک اولنه زیاده قلمور

(یالکز حساب دکل هندسه بیله اوقومشدر) کبی

ادات تعلیلدر بر حکمک سبب و علتنی بیان ایدر

اسملره لاحق اولدوقده نسبت و صفتله لاحق

اولدوقده قلت معنارینی افاده و بیان ایدر (ترکیه

عربجه کوزله) کبی

ایکن

ایچون

ایمدی

پک

باری

بیله

چونکه

جه

بعض کره دخی آخینه (سینک) کسريله
بر (سنه) لفظنی زیاده قلنه رق تشبیه معناسنی
اشعار ایدر

(دشمنانجه سنه) کبی

جینگ کسريله ادات تشبیهدر اسملرک آخینه
لاحق اولور

ادات تصغیردر اسملرک آخینه لاحق اولور
(اوجک بولجق) کبی

ادات ظرفدر مفعول فیهلره داخل اولور
(مکتبده او قودی) کبی

مصدرلره لاحق اولدوقده حال وزمان معنالری
افاده ایدر

(بوش کز مکده نه فائده وار) کبی

وبعض کره دخی ادات عطفدر

(قورینگ یاننده یاشده ینار) کبی

مفعول عنه اداتیدر بعض کره ابتدای معناسنی افاده ایدر

(مکتبدن چیقهلی بش سنه اولدی) کبی

بعض کره دخی ادات بیان اولوب بر شینگ

جنسنی اشعار ایدر (آلتوندن کوپه) کبی

جلین

جک

جق

ده

دن

ادات انتہادر بر شیئک غایتنی بیان و اشعار ایدر	دک
(اخشامدن صباحہ دک او یومدی) کبی	دکین
ادات عطفدر ایکی شیئی بر حکمدہ جمع ایدر	دخی
ادات نفی در (عقل یا شدہ دکل باشدہ در) کبی	دکل
ادات تفضیلدر صفتلرہ علاوہ قلنور	دھا
(بال شکردن دھا طائلیدر) کبی	
ادات حالدر فعل تمنی مفرد غائبلرک آخرینہ	رک
علاوہ قلنور	رق
(کولہرک کلدی آغلایدرق کیتدی) کبی	
ادات نفی در (پارہ سز پولسز) کبی	سز
فقط مصدرلرہ لاحق اولدقدہ آخرینہ بردہ	
(ین) زیادہ قلوب (او قومقسزین) دینلورکہ	
بونلر حال استمراری مقامندہ قوللانیلور	
ادات تشبہدر (بیاتسی کوفسی) کبی	سی
فقط لاحق اولدیغی کلمہ نک آخری متحرک اولان	
یرلردہ ادات مذکوردن اول بر (میم) ساکنہ	
زیادہ قلنہرق (بابامسی ددہ مسی) دینلور	شویلہ
تشبہ و تمثیل مقامندہ استعمال اولنورلر	بویلہ
صانکہ ادات تمثیلدر (صانکہ بن سنی بیلپورم) کبی	اویلہ

کبی	ادات تشبیهدر مشبه بهلره لاحق اولور (انجو کبی)
که	ادات ربطدر صفتی موصوفه ویا خود بر جمله یی دیگر جمله یه ربط ایدر
کی	ادات تعریفدر مضاف الیه و ظرفلرک آخرینه علاوه قلوب مضاف ومظروفی بیان وتعریف ایدر (اوده کی بازارلق چارشویه اویماز) کبی
لاک لق	اسملره لاحق اولدقده ادات مکان و صفتلره لاحق اولدقده مصدریت معناسنی افاده ایدرلر (اغاجلق یشیلک) کبی
لی او	ادات نسبتدر اسملره لاحق اولور (تللی پوللی) کبی
می	ادات استفهامدر فقط آخرنده ضمیر نسبی بولنان کلمه لرده دائماً ضمیر نسبیدن اول وضع اولنور (مکتبده میسکز او قویور میسکز) کبی
نه	ادات استفهامدر (نه او قویورسک) کبی بعض کره دخی ادات نفی اولوب بو صورتده مکرر استعمال اولنور (نه یازدی ونه او قودی) کبی

ادات استفهامدر برشيئك حالندن سؤال مقامنده قوللاينيلور	نيچه
ادات استفهامدر مكاندن سؤال ايچون قوللاينيلور ادات تمثيلدر ماقبلنى تمثيل وتفصيل ايدر (نونك) سكونيله اادات تعجيلدر امر حاضر ك آخرينه علاوه قنور (كلندي اوتورندي) كبي	زره ننه كيم ندى
ادات تعجيلدر بعض كره دخی تأثر مقامنده قوللاينيلور	واى
ادات تأسقدر مكرر اوله رق استعمال اولنور ادات ندادر تعجيل مقامنده قوللاينيلور (هايدى كیده لم) كبي	واه هايدى
ادات تصديقدر (ها) تنبيه (هله) ترجى مقامنده استعمال اولنور لر	هاى هاى
ادات عطفدر مكرر قوللاينيلور (هم يازدى هم اوقودى) كبي	هم
ادات استنادر (يا) اادات تردید اولوب فعلارينك آخرينه لاحق اولدقده تأکید افاده ايدر (اوقورسك يا) كبي	يوقسه

❦ باب ثانی کلمات عربیه بیاننده در ❦

معلوم اوله که لسان عربیدن آلندرق ترکیه ده قولانیلان
کله لردرت نوعدر (اسم . فعل اصلی . فعل . فعل فرعی)
وبعض ادوات اولوب بوندن اشاغی هر بررلری بر
فصلده بیان اولنه جغندن باب ثانی دخی درت فصلی
شامل اولور

❦ فصل اول اسمای عربیه بیاننده در ❦

اسمای عربیه (مشتق و جامد) قسملرینه منقسم اوله رق
ایکی نوعدر

(اسمای مشتقه) مصدرلردن یاییلان صیغه لردر که کیفیت
اشتقاقلری فعل فرعی بحشده کوستریله جکدر

(اسمای جامده) دیگر لفظلردن مأخوذ و مشتق اولمیان
کله لردر که بونلرده اسمای ترکیه کبی (علم . واسم جنس)
قسملرینه منقسمدر

(علم) بر شیء معینی افاده ایدن لفظدر (شام مصر
علی ولی) کبی

اسم جنس) بر جنسی افاده ایدن لفظدر (فرس
غنم اسد) کبی

تنبیه

لسان عربیده تأنیث و تذکیر معتبر اولدیغندن اسمای عربیه مذکر و مؤنث قسملرینه منقسمدر (مذکر) ارکات و یاخود ارکات حکمنده اولانلرک اسملریدر (علی اسد سیف) کبی

(مؤنث) دیشی و یاخود دیشی حکمنده اولانلرک اسملریدر که جدولده کوستریله جکی وجهله ماده اصلیه اوزرینه زائد اوله رق آخرلرنده بر (ت) و یاخود (ی) شکلنده بر (الف) مقصوره و یاخود بر الف ممدوده بولانان کله لر در (عایشه کبری زهراء) کبی اسمای عربیه کیمت جهتیله دخی اوچه منقسمدر (مفرد تنبیه جمع) (مفرد) یالکز بر شیئی افاده ایدن کله لر در (حجر شجر) کبی

(تنبیه) ایکی شیئی افاده ایدن کله لر در که مفردلرک آخرینه ماقبلی مفتوح بر (ی ن) و یاخود بر (ان) علاوه سیله حاصل اولورلر (جبرین شجرین جبران شجران کبی (جمع) ایکیدن زیاده شیئی بیان و افاده ایدن کله لر در که آنلرده ایکی نوعدر (جمع سالم جمع مکسر)

جمع سالم

مفردینک صیغہ سی بوزلیہ رق قیاساً یاپیلان
 صیغہ لدرکه جمع مذکر سالم مفردینک آخرینہ
 ماقبلی مکسور بر (ین) ویاخود ماقبلی مضموم
 بر (ون) علاوہ سیلہ جمع مؤنث سالم دخی
 مفردینک آخرینہ بر (ات) زیادہ سیلہ یاپیلور
 فقط اسمای جامدہ نک جمع مذکر سالم صیغہ لری مستعمل
 اولیوب نادر اولہ رق جمع مؤنث صیغہ لری استعمال
 اولنور (رسالہ رسالات درجہ درجات) کبی

جمع مکسر

مفردینک ہیئت بوزیلہ رق یاپیلان صیغہ لدرکه
 مفردینہ بعض حرفلر علاوہ ویاخود بعض حرفنی حذفلہ
 حاصل اولورلر تنکیم اوزان مشہورہ سی جدول آتیدہ
 کوستریلہ جکدر

بوندن صکرہ معلوم اولہ کہ لسان عثمانیدہ قولانیلان
 وبلکہ لسان عربیدہ دخی متعارف و مستعمل اولان اسملر
 اوچ صنف اوزرینہ ترتیب اولنمشدر

صنف اول

ثلاثی مجرد و ثلاثی مزید صیغہ لریدرکہ مادہ اصلیدہ لری

اوچ حرفلی ویاخود مادهٔ اصلیه اوزرینه ادات تأنیشن
 بشقه شو (آی وان) بش حرفدن بر ویا ایکی حرف
 زیاده قلنان اسملدر (فرس طریق عمود جاد قانون
 واقلم) کبی

صنف ثانی

رباعی مجرد ورباعی مزید صیغه لیدر که مادهٔ اصلیه لری
 درت حرفلی ویاخود مادهٔ اصلیه اوزرینه حروف
 مذکورده دن بر حرف زیاده قلنان اسملدر
 (عَـقَـرَـبَـ عَـصَـفَـوَرِ کَـبَـرِیتِ وَ قَـنَـطَـارِ) کبی

صنف ثالث

خجاسی مجرد خجاسی مزید صیغه لیدر که مادهٔ اصلیه لری
 بش حرفلی ویاخود مادهٔ اصلیه اوزرینه حروف
 مذکورده دن بر حرف زیاده قلنان اسملدر
 (سَـفَـرَ جَلِّ عَـنْکَبُوتِ زَـعَـفَرَانِ وَ سَـلَـسَـبَـیلِ) کبی

تنبیه

بیان مذکورده دن اکلاشلدیغی وجهله اسمای عربیه نک
 مادهٔ اصلیه لری اوچ حرفدن اقل و بش حرفدن زیاده
 اوله مز اوچ حرفدن اقل اولدیغی صورتده اول اسملره
 معنل دینلور (اَبَ اَخَ یَدَ دَمَ فَمَ) کلمه لری کبی که

یونلر فی الاصل اوچ حرفلی اولوب صکره دن بر حرفلری
حذف اولنمشدر واکر ماده اصلیه بش حرفدن زیاده
اولور ایسه اول اسملر دخی مرکب عد اولنور
(حضر موت) کبی ایمدی اسمای عربیه سهولتله ضبط اولنمق
و ماده اصلیه اوزرینه زیاده قلنان حرفلر یکنظرده بیلنمک
اوزره هر صنفک وزنلریله حداسنده مثالاری درج ایدلمش
وجع مکسرلری دخی ذیل جدولده آریجه کوسترلشددر

فَعَلَ	فَعَلَ	فَعَلَ	ثَلَاثَةٌ بِحَرْفِ يَاءٍ	عَقَلَ	فَكَرَ	حَكَمَ
فَعَلَّ	فَعَلَّ	فَعَلَّ		عَقَمَ	أَبَلَ	عَنَقَ
فَعَلَّ	فَعَلَّ	فَعَلَّ		مَلَكَ	رَجَلَ	عَنَبَ
فَعَلَّهَ	فَعَلَّهَ	فَعَلَّهَ		بَلَدَهَ	قَبَلَهَ	نَسَخَهَ
فَعَلَّهَ	فَعَلَّهَ	فَعَلَّهَ		رَقَبَهَ	مَلَكَهَ	حَطَمَهَ
فَعَالَ	فَعَالَ	فَعَالَ	ثَلَاثَةٌ بِحَرْفِ وَاوٍ	زَمَانَ	لِسَانَ	بُخَارَ
فَعَوَلَ	فَعَوَلَ	فَعَوَلَ		عَمُودَ	قَنُوتَ	طَرِيقَ
فَعَالَهَ	فَعَالَهَ	فَعَالَهَ		عَمَامَهَ	رِسَالَهَ	دُجَاجَهَ
فَعَوَلَهَ	فَعَوَلَهَ	فَعَوَلَهَ		بَعَوَضَهَ	عَقُوبَهَ	طَرِيقَهَ

افعال	افعل	افعله	نعم	افكار	انجم	امثله
فعل	فعل	فعل	نعم	كُتب	رتب	نعم
فُعُول	فَعَال	فَعْلَان	وزن	عُقُول	رَجَال	نِيران

تنبیه

اسماء ثلاثیه نك جمع مكسر لری سماعی اولوب بالاده
كوستریلان طقوز وزندن برینه تطبیقا یاپیلور ایسه ده
اسمای مذکوره دن

(فَعَالَه فَعُولَه وَفَعِيلَه) صیغه لری اکثری (فَعَائِل)
وزنی اوزره جملنور (رِسَالَه رَسَائِلْ مَجْوزَه عَجَائِرْ
وَقَبِيلَه قَبَائِلْ) کبی

فَعْلَل	فَعْلَل	فَعْلَل	ربیع	کوکب	درهم	برقع
فَعْلَل	فَعْلَل	فَعْلَل	ربیع	یثرب	حنصر	سقصر
فَعْلَلَه	فَعْلَلَه	فَعْلَلَه	ربیع	قنطره	سلسله	سنبله

فَعْمُول	فُعْلُول	أَفْعُول	رَبْعِي	عَصْفُور	جَهْوَر	أَقْنُوم
فَعْلِيل	فُعْلِيل	أَفْعِيل	رَبْعِي	قَنْدِيل	كَبْرِيت	أَنْجِيل
فَعْلَال	فُعْلَال	أَفْعَال	رَبْعِي	شَمَلال	قَرْطاس	قَانُون
فَعْلَان	فُعْلَان	أَفْعَلَان	رَبْعِي	حَيَوَان	أَنْسَان	قُرْبَان
فَعْلَعَل	فُعْلَعَل	أَفْعَلَعَل	رَبْعِي	سَفَرَجَل	قَرَنْفَل	جَرْدَحَل
فَعْلَعَال	فُعْلَعَال	أَفْعَلَعَال	رَبْعِي	زَعْفَرَان	سَلْسَبِيل	عَنْكَبُوت

تنبیه

اسمائی رباعیه ایله خاسیه لرك جمع مكسرلری قیاسی
اولدیغندن بونلردن رباعی مجرد ایله خاسیلر دائماً
(فَعَالِل) ورباعی مزید لر دخی (فَعَالِلِل) وزنلری
اوزرینه جملنور فقط خاسیلرك جملرنده حرف اخیر ترك
اولنق لازمه دندر

(عَقْرَب عَقَارِب عَصْفُور عَصَافِر عَنْكَبُوت عَنَّاكِب)
سَفَرَجَل سَفَارِج کبی

خفی اولیه که رباعی مزید وزنلری صره سنده مندرج

(اَفْعُولُ اَفْعِيلُ فاعول و فُعْلان) صیغه لری هر تقدیر
 صنف اولدن ایسه ده بونلرک جمع مکسر لری دخی دائماً
 (فَعَالِل) وزنی اوزرینه کلدیکندن صنف ثانیده
 کوسترلشدر

(اسْطُوب اسَالِيب اَقْلِم اَقَالِم قانون قوانین سُلطان
 سَلاطین) کبی

❦ فصلی ثانی فعل اصلی بیاننده در ❦

(فعل اصلی) باب اولده معلوم اولدیغی وجهله
 مصدر لر درکه (مجرد و مزید) قسملرینه منقسم اوله رق
 بونلرده ایکی صنف اعتبار اولنمشدر

❦ مصدر مجرد ❦

مادهٔ اصلیه سی اوچ حروفلی اولوب حرکه لرک اختلافی
 و مادهٔ اصلیه اوزرینه بعض حروف لر علاوه سیله تشکل ایدن
 صیغه لر درکه مشهور و مستعمل اولان وزن لری جدول آتیده
 کوسترلشدر

❦ مصدر مزید ❦

مادهٔ اصلیه اوزرینه بعض حروف لر زیاده سیله یاپیلان
 صیغه لر درکه لسان عثمانیده قولانیلان وزن لری اون
 ایکیدر

ایمدی لسان عثمانیده مستعمل و در مصدر مجرد و مصدر مزید
وزن لری دخی سهولتله ضبط اولمقی و ماده اصلیه اوزرینه زیاده
قلنان حرفلر کوستر ملک اوزره آتی جدوللر رسم اولنوب هر صنفک
وزن لریله برابر مثاللری دخی جدول مذکور ده درج اولنمشدر

مصدر مجرد جدولی

امثله			اوزان		
شکر	علم	کتب	فعل	فعل	فعل
عنلت	هجرت	زجت	فعلت	فعلت	فعلت
سؤال	عقاب	عذاب	فعل	فعل	فعل
بغایت	عنایت	نظارت	فعلت	فعلت	فعلت
غفران	حرمان	حیران	فعلان	فعلان	فعلان
بشری	ذکری	دعوی	فعلی	فعلی	فعلی
رحیل	دخول	قبول	فعلیل	فعلول	فعلول
فضیلت	سهولت	عطوفت	فعلیت	فعلوت	فعلوت
لغز	صفر	طلب	فعل	فعل	فعل
حرکت	جریان	سیرقه	فعلت	فعلان	فعله
مغفرت	مدخل	حیلولة	مفعلت	مفعل	فعلولة

مصدر مزید جدولی

امثله			اوزان	
تَكَرِّم	اَكْرَام		تَفْعِيل	اَفْعَال
تَدَاخُل	تَشْكُر		تَفَاعُل	تَفَعُّل
اَنْشِرَاح	اَجْتِمَاع		اَنْفَعَال	اَفْتِعَال
اَغْبِرَار	مَحَارِبَه		اَفْعَال	مَفَاعِلَه
اَضْمَحْلَال	اِسْتِعْلَام		اَفْعِلَال	اِسْتِفْعَال
تَسْلُسُل	وَسُوسَه		تَفَعَّل	فَعَّلَه

تنبیه

كرك مصدر مجرد و كرك مزید صیغه لرینك استعمالی
سماعی اولدیغندن هر ماده ایسته نیلان وزن اوزره
قوللانیله من مثلاً (خرج) ماده سندن فانك ضمیله
(فُعول) وزنی اوزره (خروج) صیغه سی کذلک
مزید ایدن (افعال و استفعال) وزنلری اوزره (اخراج
و استخراج) صیغه لری قوللانیلوب دیکرلری استعمال
اولنه من

معلوم اوله که مصدرلرک آخرنده بولنان (تالر) لسان

عربیده هر نقدر (تای کرد) اوله رق (های) رسمیه
صورتنده یاز یلور ایسه ده لسان عثمانیده اکثری (تای
طویل) صورتنده و بعض کره دخی (تای کرد) شککنده
تحریر اولنور

فقط تای کرد صورتنده یازلدیغی حالدہ نقطه وضع
اولنویوب طبق (های) رسمیه حکمنده اولور لر (قدرت
سعادت جایه) کبی کذلاک مفرد مؤنث تالری دخی
لسان عثمانیده های رسمیه صورتنده یاز یلوب نقطه لری
ترک اولنور ایسه ده جمع مؤنث تالری دائما تای طویل
شککنده یاز یلور (مکتوبات) کبی

فصل ثالث فعل فرعی بیانده در

(فعل فرعی) بعض حرفلر علاوه سیله مصدرلردن
یا پیلان کلمه لردر که لسان ترکیده مشهور و مستعمل اولانلر
(اسم فاعل . اسم مفعول . اسم مکان . اسم آلت . اسم منسوب .
صفت مبالغه . اسم تفضیل . صفت مشبهه) صیغه لری در بونلردن
اسم فاعل ایله اسم مفعول صیغه لری هم مصدر مجرد و همده
مزید ایدن تشکیلی ایدوب دیکر لری یالکیز مصدر مجردلردن
یا پیلور که صورت تشکیلی بروجہ آتی بیان اولنور

اسم فاعل

فعل کندوسیله قائم اولان ذاتی اشعار ایدن صفتلردر که

مصدر مجرد لرڊن ياپيلان اسم فاعل لڊه ماده اصليه نك برنجي حرفندن صكره بر (الف) زياده و مزيد اڏدن اولان لڊه مصدر لڙك اولنه بر (ميم) مضمومه علاوه قلنه رق مفرد صيغه لڙي حاصل اولوب بعد (تنبيه و جمع) اڏاتلڙيله ديكر صيغه لڙي ياپيلور (شكر شاكر و تشكر مَشْكَر) ڪي فقط اوللڙنده (همزه) ايله حرف اخير لڙينك ماقبلنده (الف) بولنان مصدر مزيد لڙك اسم فاعل واسم مفعول لڙنده حروف مذڪوره حذف اولندي ڪي اولنده (تا) ايله حرف اخيرك ماقبلنده (ي) بولنان ڀرلڊه دڻي اول حرفلر حذف اولنوب حرف اخيرك ماقبلي تضعيف قلنور (اسراف مسرف ترتيب مرتب) ڪي

اسم مفعول

فعل ڪندوسي اوزرينه واقع اولان ذاتي اشعار ايدن صفت لڊرڊه ڪه مصدر مجرد لڊه ماده اصليه نك اولنه بر (ميم) مفتوحه ايله ايڪنجي حرفندن صكره بر (واو) سا ڪنه و مزيد اڏنده مصدر لڙك اولنه بر (ميم) مضمومه علاوه سيله مفرد صيغه لڙي حاصل اولوب بعد (تنبيه و جمع) اڏاتلڙيله ديكر صيغه لڙي ياپيلور (علم معلوم و تعليم معلم) ڪي

فقط اسم فاعلارده حرف اخيرك ما قبلی دائما مكسور
ومزيداتدن ياييلان اسم مفعولارده دائما مفتوح او قونه رق
بر برندن فرق اولنور

اسم مكان

اجرا اولنان فعلك محل و مكاني اشعار ايدن كله لدر كه
ماده اصلیه نك اولنه بر (ميم) مفتوحه علاوه سيله مفرد
صيغه لری حاصل اولوب بعده ثنيه وجعلری طبق اسملری
كبي ياپيلور (كتب مكنتب وكسب مكسب) كبي فقط
حرف اخيرك ما قبلی اكثری مفتوح وبعض كره دخي
مكسور او قنور (مرجع ومنزل) كبي

اسم آلت

فعلي اجرايه آلت اولان بر شيئي افاده ايدن كله لدر كه
ماده اصلیه نك اولنه بر (ميم) مكسوره علاوه سيله
وبعض كره دخي ميم ايله برابر حرف اخيرك ماقبلنه برده
(الف) زياده سيله مفرد صيغه لری حاصل اولوب بعده ثنيه
جمع اداتلريله ديكر صيغه لری ياپيلور (معبر و مفتاح) كبي

اسم منسوب

فعلارك برذاته نسبتني افاده ايدن كله لدر كه كرك مصدر لرك
و كرك افعال فرعيه نك آخر لرينه بر (يای) مشدده

زیاده سیله مفرد صیغه لری حاصل اولوب بعده تنیه
 و جمع اداتلرینک علاوه سیله دیگر صیغه لری یاپیلور
 (علمی ظنی احتمالی) کبی بعض کرّه اسم منسو و بلرک
 آخینه بر (نای) طویلّه زیاده قلنوب مصدریت معناسنی
 افاده ایدر (حلیت کاملیت) کبی

صفت مبالغه

معنای مصدری ایله بر ذاتک دوام اوزره اتصافی بیان ایدن
 کلمه لر در که ماده اصلیه نک ایکنجی حرفی تضعیف اولاندقدن
 صکره حرف اخیرک ماقبلنه بر (الف) علاوه سیله مفرد
 صیغه لری حاصل اولوب بعده تنیه و جمع اداتلریله دیگر
 صیغه لری یاپیلور (علم علام و ستر ستار) کبی

بوندن بشقه مبالغه اسم فاعلک اون بش قدر وزن و صیغه لری
 ده وار ایسه ده لسان ترکیده مشهور و متعارف اولمدقلرندن
 بورساله ده ذکر و تفصیل لرندن صرف نظر قلندی

اسم تفضیل

معنای مصدری ایله بر ذاتک کمال اتصافی بیان و اشعار
 ایدن کلمه در که ماده اصلیه نک اولنه بر (همزه)
 مفتوحه زیاده سیله مفرد صیغه لری حاصل اولوب بعده

تثنيه وجمع اداترليه ديكر صيغه لری ياپيلور (اعظم
واکبر) کبی فقط اسم تفضيل لک مفرد مؤنث لری ماده
اصلیه نك آخرينه بر (الف) مقصوره علاوه سیه
ياپيلورکه بوالف مقصوره لسان عثمانیده اکثری الف
صورتده يازيلور (عُظْمًا وَکُبْرًا) کبی

صفت مشبهه

اخلاقه والوان و عیوبه دلالت ایدن بر طاقم صفتلر درکه
اوندن زیاده وزن و صیغه لری وار ایسده لسان عثمانیده
کثیر الاستعمال اولان فانک قحیله (فَعِيل) صیغه سی
اولوب ماده اصلیه دن حرف اخيرک ماقبلنه بر (یا) ی
ساکنه علاوه سیه ياپيلور (وَکِيل وَزِير شَرِيف) کبی
بونک جمع مکسری بعض کره فانک ضمی و عینک قحیله
(فُعَلًا) وزنی اوزرینه کلور (وَكَلًا وَزَرًا شَرَفًا) کبی
وبعض کره دخي همزه نك فتحی و عینک کسریله (اَفْعَلًا)
وزنی اوزرینه کلور (اَقْرَبًا اَصْدَقًا اَحَبًا) کبی

ایمدی کرک مصدر مجرد و کرک مزید ایدن ياپیلان افعال فرعیه
دخی سهولتله ضبط اولتیق و ماده اصلیه اوزرینه زیاده قلنان
حرفلر بیلنمک اوزره جداول آتیه وضع اولنوب افعال
مذکور نك امثله مختلفه سیه برابر جملری دخي کو سترلمشدر

ثلاثیلردن یاپیلان افعال فرعیه جدولی

افعال فرعیه	مفرد	تثنيه	جمع سالم	جمع مکسر
اسم فاعل { مذکر	کاتب	کاتبان	کاتبون	کتاب
مؤنث	کاتبة	کاتبات	کاتبات	کواتب
اسم مفعول { مذکر	مشهور	مشهوران	مشهورون	کتابه
مؤنث	مشهورة	مشهورات	مشهورات	مشاهیر
اسم مکان { مذکر	مذهب	مذهبان	...	مذاهب
مؤنث	مذهبة	مذهبات
اسم آلت { مذکر	معبره	معبران	...	معار
مؤنث	معبرة	معبرات
اسم منسوب { مذکر	نشری	نشریان	نشریات	...
مؤنث	نشریة	نشریات
صفت مبالغه { مذکر	صراف	صرافان	صرافون	...
مؤنث	صرافة	صرافات	صرافات	...
اسم تفضیل { مذکر	اکبر	اکبران	اکبرون	اکابر
مؤنث	کبری	کبریان	کبریات	...
صفت مشبهه { مذکر	شریف	شریفان	...	شراف
مؤنث	شریفة	شریفات

مزید اتدن یا پیلان افعال فرعیه جدولی

مصدر	ک	ک	ک	ک	مصدر
افعال	مفعَل	مفعَل	مفعَل	مفعَل	مکرم
افتعال	مفتَعَل	مفتَعَل	مفتَعَل	مفتَعَل	مقندر
انفعال	منفَعِل	منفَعِل	منفَعِل	منفَعِل	منکسر
افعلال	مفعَل	مفعَل	مفعَل	مفعَل	مغبر
مفاعله	مفاعل	مفاعل	مفاعل	مفاعل	مخارب
تفعیل	مفعَل	مفعَل	مفعَل	مفعَل	مرتب
تفعل	متفَعِل	متفَعِل	متفَعِل	متفَعِل	متشکر
تفاعل	متفاعل	متفاعل	متفاعل	متفاعل	متناسب
استفعال	مستفَعِل	مستفَعِل	مستفَعِل	مستفَعِل	مسترحم
تفعیل	متفَعِل	متفَعِل	متفَعِل	متفَعِل	متسلسل
فعلله	مفعَل	مفعَل	مفعَل	مفعَل	موسوس
افعللال	مفعَل	مفعَل	مفعَل	مفعَل	مضمحل
					مضمحل

بوندن صکره معلوم اوله که افعال عربیه ماده اصلیه لرنده
 حروف علت دینلان شو (و ی ا) اوج حرفدن
 بری بولنمبوب ایکنجی و اوچنجی حرفلر دخی برجنسندن
 اولمز ایسه اول فعله (سالم) واکر حروف مذکوره دن
 برحرف بولنور و یاخود ایکنجی و اوچنجی حرفلری
 برجنسندن اولور ایسه اول فعله دخی (معتل) تسمیه
 اولنور که حروف مذکوره ماده اصلیه نک اولنده واقع
 اولدیغی حالده (مثال) اورته سنده بولندیغی صورته
 (اجوف) آخرنده بولندیغی تقدیرده (ناقص)
 ایکنجی و اوچنجی حرفلری برجنسندن اولدیغی صورته
 دخی (مضاعف) دینلور بعض کره دخی بر ماده ده
 حروف علتدن ایکی حرف بولنه بیلور که اکر حروف
 مذکوره ماده اصلیه نک ابتداسیله آخرنده واقع اولور
 ایسه اول کلمه یه (لفیف مفروق) واکر اورته سیله
 آخرنده بولنور ایسه (لفیف مقرون) دیرلرایمدی معتل
 اولان ماده لر دن یاپیلان بعض صیغه لرده تبدلات و تغیرات
 وقوع بولدیغندن معتلات مذکوره ایچون دخی آریجه
 جدولار وضع و رسم اولوب یالکز تبدل و تغیر ایدن صیغه لر
 جدول مذکوره ده درج ایدیه جک مثالری کوسترلشدر

مثال جدولی

مصدر	فاعل	مفعول	مصدر	فاعل	مفعول
فعل	فاعل	مفعول	وصل	واصل	موصول
افعال	مفعل	مفعل	ایصال	موصول	موصول
افتعال	مفتعل	مفتعل	اتصال	متصل	متصل
استفعال	مستفعل	مستفعل	استیصال	مستوصل	مستوصل
فعل	فاعل	مفعول	یسر	یاسر	میسور
افعال	مفعل	مفعل	ایسار	موسر	موسر
افتعال	مفتعل	مفتعل	اتسار	متسر	متسر
استفعال	مستفعل	مستفعل	استیسار	مستیسر	مستیسر
فعل	فاعل	مفعول	آجر	آجر	مآجر
افعال	مفعل	مفعل	ایجار	موجر	موجر
افتعال	مفتعل	مفتعل	اتجار	متجر	متجر
استفعال	مستفعل	مستفعل	استیجار	مستاجر	مستاجر

مثال واری

مثال یائی

مثال همز ووی

اجوف جدولی

مصدر	اسم فاعل	اسم مفعول	مصدر	اسم فاعل	اسم مفعول
فعل	فاعل	مفعول	قول	قائل	مقول
افعال	مفعول	مفعول	اقامه	مقیم	مقام
افتعال	مفتعل	مفتعل	اعتیاد	معتاد	معتاد
استفعال	مستفعل	مستفعل	استعانہ	مستعین	مستعان
فعل	فاعل	مفعول	بيع	بایع	مبیع
افعال	مفعول	مفعول	اشاره	مُشير	مُشار
افتعال	مفتعل	مفتعل	اختیار	مُختار	مُختار
انفعال	منفعل	منفعل	انقياد	منقاد	منقاد
استفعال	مستفعل	مستفعل	استفاده	مستفید	مستفاد
فعل	فاعل	مفعول	سئل	سائل	مسئول
افعال	مفعول	مفعول	اسأل	مسئَل	مسأل
افتعال	مفتعل	مفتعل	استأل	مسئَل	مستأل
انفعال	منفعل	منفعل	انسأل	منسئَل	منسأل
استفعال	مستفعل	مستفعل	استسأل	مستسئَل	مستسأل

اجوف وروی

اجوف یل

اجوف مزه وی

ناقص جدولی

مصدر	اسم فاعل	اسم مفعول	مصدر	اسم فاعل	اسم مفعول
فعل	فاعل	مفعول	عفو	عافی	معفو
افعال	مفعول	مفعول	الغاء	ملغی	ملغاً
افتعال	مفتعل	مفتعل	اقتداء	مقتدی	مقتدا
انفعال	منفعل	منفعل	انزواء	منزوی	منزوا
تفعیل	مفعول	مفعول	تفصیله	مصلی	مصلاً
تفعل	متفعل	متفعل	تشکی	متشکی	متشکاً
تفاعل	متفاعل	متفاعل	تراضی	مراضی	مراضاً
مفاعله	مفاعل	مفاعل	مصافاة	مصافی	مصافاً
استفعال	مستفعل	مستفعل	استغفاء	مستغفی	مستغفاً
فعل	فاعل	مفعول	رحی	راحی	مرحی
افعال	مفعول	مفعول	اخفاء	مخفی	مخفاً
افتعال	مفتعل	مفتعل	اختفاء	مختفی	مختفاً
انفعال	منفعل	منفعل	انجلاء	منجلی	منجلاً

ناقص واری

ناقص باری

ناقص جدولی

مصدر	اسم فاعل	اسم مفعول	مصدر	اسم فاعل	اسم مفعول
تفعیل	مفعّل	مفعول	تفعّل	مفعّل	مفعول
تفعل	متفعل	متفعل	تفعل	متفعل	متفعل
تفاعل	متفاعل	متفاعل	تفاعل	متفاعل	متفاعل
مفاعله	مفاعل	مفاعل	مفاعله	مفاعل	مفاعل
استفعال	مستفعل	مستفعل	استفعال	مستفعل	مستفعل
فعل	فاعل	مفعول	فعل	فاعل	مفعول
افعال	مفعل	مفعول	افعال	مفعل	مفعول
افتعال	مفتعل	مفتعل	افتعال	مفتعل	مفتعل
انفعال	منفعل	منفعل	انفعال	منفعل	منفعل
تفعیل	مفعّل	مفعول	تفعیل	مفعّل	مفعول
تفعل	متفعل	متفعل	تفعل	متفعل	متفعل
تفاعل	متفاعل	متفاعل	تفاعل	متفاعل	متفاعل
مفاعله	مفاعل	مفاعل	مفاعله	مفاعل	مفاعل
استفعال	مستفعل	مستفعل	استفعال	مستفعل	مستفعل

ناقص
بانیناقص
همزه وی

تنبیه

خفی اولیه که ناقص گردن یا پیلان مزیداتک اسم مفعولاری
 هر نقدر (یا) ایله تحریر اولنمق ایجاب ایدر ایسه ده
 لسان عثمانیده بونلر اکثری (الف) ایله یازلدیغندن
 جدولده اولوجهله تحریر و املا اولنمشدر
 مضاعف جدولی

مصدر	فعل	مفعول	مصدر	فعل	مفعول
فعل	فاعل	مفعول	مد	ماد	مدود
افعال	مفعل	مفعل	امداد	ممد	ممد
افتعال	مفتعل	مفتعل	امتداد	متمد	متمد
انفعال	منفعل	منفعل	انسداد	منسد	منسد
تفعیل	مفعل	مفعل	تجدید	مجدد	مجدد
تفعل	متفعل	متفعل	تجدد	مجدد	مجدد
تفاعل	متفاعل	متفاعل	تماس	متماس	متماس
مفاعله	مفاعل	مفاعل	تماسه	مماس	مماس
استفعال	مستفعل	مستفعل	استقلال	مستقل	مستقل

معلوم اوله که مهموز و مضاعف اولان کله لر فن صرفده
هر نقدر سالم عد اولنور لر ایسه ده بونلرده دخی بعض مرتبه
تبدلات وقوعبولدیغندن معتلات صره سنده تحریر اولندی

مثالرده اولان تبدلات

جدولده کوسه ترلدیکی وجهله مثال و او ی ایله مثال
همزه وی اولان ماده لرك (افعال واستعمال) صیغه لرنده
(واو) ایله (همزه) (یایه) تحویل و (افعال) صیغه سیله
مشتقلرنده (تایه) تبدیل قلنه رق افعالک تاسیله ادغام
اولنور (ایصال و ایجار اتصال و اتخاذ استیصال و استیجار)
کبی کذلک مثال یا ثلرك (افعال) صیغه سیله مشتقلرنده
(یا) (تایه) قلب اولنه رق ادغام و (افعال) صیغه سنک
مشتقلرنده (همزه) ایله (یا) (واوه) تبدیل قلنور
(اتسار متسر موجر موسر) کبی فقط مهموز اولان
(افعال) صیغه سنک مشتقلری همزه ایله دخی استعمال
اولنور (ایمان مؤمن) کبی

اجوفلرده اولان تبدلات

اجوف اولان ماده لرك (افعال واستعمال) صیغه لرنده
(واو) ایله (یا) حذف اولنه رق آخرلینه بر (تا)
زیاده قلنوب اسم فاعلده واو (یایه) تحویل واسم

مفعولده (واو) ایله (یا) (الفه) تبدیل اولنورلر
 (اقامت • استقامت • استشاره • مشیر • مشار و مستشار)
 کبی (افتعال و انفعال) صیغه لرنده (واو) (یا) (الفه) قلب
 اولنوب اسم فاعل و اسم مفعول لرنده (واو) ایله (یا) (الفه)
 تبدیل قلنورلر بوضورتده (افتعال و انفعال) صیغه لرینک
 اسم فاعل و اسم مفعول لری هر نقدر لفظاً بربرینه بکزرلر
 ایسه ده معنا جهتیله یکدیگردن فرق و تمیز اولنورلر
 (احتیاج و انقیاد محتاج و منقاد) کبی اجوفلرک ثلاثی
 اسم فاعل لرنده و او ایله (یا) همزه یه تبدیل و اسم مفعول لرده
 (واو) حذف اولنوب اسم مکان لرنده (الفه) تحویل
 قلنق و یا یلرده اسم مفعول و او ی حذف اولنق قواعد
 صرفیه دندر (قائل و زائد • مقول و مزید • مقال و مزاد) کبی
 ناقص لرده اولان تبدلات

ناقص اولان ماده لرک (افعال و افتعال و انفعال و استفعال)
 صیغه لرنده و او ایله (یا) همزه یه تبدیل اولنور
 (اجراء و اقتداء • انجلاء و استعفاء) کبی فقط همزه
 مذکوره لسان عثمانیده ترک اولنورق استعمال اولنور
 (تفعل و تفاعل) صیغه لرنده و او ایله (همزه) دائماً (یا) (الفه)
 تبدیل و (مفاعله) صیغه سننده حروف علت (الفه)
 تحویل قلنوب (تفعیل) صیغه سننده آخرینه بر (تا)
 کتور یلرک (واو) (یا) (الفه) قلب اولنور

(تجزی و تعاطی مجازاة و تصلیه) کبی بونلرک مکافه سنک
 اسم فاعلارنده حروف مذکوره (یاہ) تبدیل واسم
 مفعولارنده (الفه) تحویل قلنورکه الف مذکوره
 هر نقدر (یا) شکنده یازلق اصول املادن ایسه ده
 لسان عثمانیده اکثری الف صورتنده یازیلور (منتهی
 و منتهی . مستدعی و مستدعا) کبی ناقصلرک ثلاثی اسم
 فاعلارنده واو ایله همزه (یاہ) تبدیل و ناقص و اوایلرک
 اسم مفعولارنده (واو) ادغام اولنمق و ناقص یایلرده
 اسم مفعول و او (یاہ) تحویل اولنهرق ادغام ایدلک
 قواعد مرعیه دندر (حافی و بادی . معفو مرعی) کبی

تنبیه

ناقصلردن یاپیلان ثلاثی اسم فاعلارک (فعّله) وزنده
 بولنان جمع مکسرلرنده دخی حروف علت (الفه) قلب
 اولنوب حرف اولاری مضموم قلنهرق استعمال اولنور
 (قُضَاة و عُصَاة) کبی

مضاعفولده اولان تبدلات

مضاعف اولان مادهلرده اوچنجی حرف ایکنجی حرفه
 ادغام و ادخال اولنهرق خطدن حذف اولنورکه مثالاری
 جدولده کوسترلشدر فقط (مفاعله و تفاعل و افتعال و انفعال)
 صیغهلرینک اسم فاعل و اسم مفعولاری هر نقدر لفظاً بر برینه

مشابهه ایسه ده معنا جهتیله یکنه یکردن فرق اولنور
مضاعف لک اسم مکان واسم تفضیل لرنده دخی ایکنجه
حرف لری ادغام ایدیله رک استعمال اولنور مرور
(نمر و امر) کبی

(لفیف مفروق) اولان ماده لرده هم مثالیت وهمه
ناقصیت بولندیغندن مثال و ناقص لرده جاری اولان تبدلات
عینیه بولنده دخی اجرا اولنوب (لفیف مقرون)
اولان ماده لرک احوالی دخی طبق اجوف و ناقص لر کبدر
بوندن صکره معلوم اوله که ماده اصلیه نک اولنده اگر
شو (ص ض ط ظ) درت حرفدن بری بولنور ایسه
(افتعال) صیغه سیله مشتقل رنده افتعالک تاسی (طایه)
تبدیل اولنور (صلح اصطلاح و ضرب اضطراب و طرد
اطراد و ظلم اظطلام) کبی کذلک ماده اصلیه نک اولنده
شو (دذر) اوچ حرفک بری بولندیغی صورته دخی
(افتعالک) تاسی (داله) تبدیل ایدیله (دعوی ادعاء
و ذکر اذکار و زوج ازدواج) کبی

املا

معلوم اوله که کرک فعل و کرک اسم لرک اولنده بولنان
همزه لر دائما (الف) صورتنده یازیلوب اوزرینه
(عین بقر) تحریر اولنور (امر آمر) کبی

اورته ده واقع اولوبده كندی ساكن ماقبلى متحرك اولور ايسه همزه ماقبلنك حركه سنه تابع اولور يعنى ماقبلى مفتوح ايسه (الف) صورتده مضموم اولديغى حالده (واو) و مكسور اولور ايسه (يا) صورتده يازيلوب حروف مذكوره نك اوزرينه كذاك بر (عين بترا) وضع اولنور (كاس . سؤر . يئر) كې

فقط همزه متحرك اولوبده ماقبلى ساكن اولور ايسه همزه نك حركه سي فتحه و كسره اولديغى حالده (يا) وضعه اولديغى تقديرده (واو) صورتده يازيلور (مسئله سائل مسؤل) كې

ايكيسيده متحرك اولديغى حالده همزه دائما ماقبلنك حركه سنه تابع اوله رق تحرير اولنور (سؤال . فته . ورؤس) كې فقط شو ايكي صورتده (مسؤل ورؤس) كې كلمه لرده ايكي (واو) يازلق ايجاب ايدر ايسه ده اختصار ايچون بومقوله يرلرده بر (واو) ايله اكتفا اولنور

آخرده واقع اولان همزه لر دائما ماقبلنك حركه سنه تابع اولوب ماقبلى ساكن اولديغى حالده كندی صورتده يازيلور (جزء بده) كې فقط همزه نك ماقبلنده حروف علتدن بر حرف بولنديغى حالده لسان عثمانيده بومقوله همزه لر اكثري ترك اولنور (دعا . برى . وضو) كې

فصل رابع ادوات عربیه بیانده در

همزه نك قحيله (ال) لفظی ادات تعریفدر كه الفاظ عربیه نك اولارینه زیاده قلنوب معنالرینی تعریف و بیان ایدر ادات مذکورك همزه سی ابتدا حالنده ثابت وصل حالنده تلفظدن ساقط اولور (الحاصل والحاصل) کبی فقط بعدنده حروف شمسیه دن بر حرف بولنور ایسه ادات مذکور وصل حالنده بتون بتون تلفظدن ساقط اولوب بعدنده بولنان حرف تضعیف قلنور (السلام والسلام) کبی حروف شمسیه شو (ت ث د ذ ر ز س ش ص ض ط ظ ن) اون اوچ حرفه دنیلوب ماعداسنه حروف قریه دیرلر تشدید ایله (ی) حرفی ادات نسبتدر كه الفاظ عربیه نك اخرلرینه لاحق اولوب نسبت و مناسبت معناسنی افاده ایدر (مصری و شامی) کبی فقط آخرنده (تائی) تأنیت بولنان کله لرده (تائی) مذکوره حذف اولنمق قواعد صرفیه دندر (کوفی و بصری) کبی كذلك الف ممدوده و یاخود مقصوره بولندیغی صورته الف مقصوره ایله ممدوده نك همزه سی (واوه) قلب اولنوب نسبتلرنده (دنیوی اخروی و بیضاوی و صحراوی) دنیلور بعض اسملرده ادات نسبتدن اول برده (الف نون) زیاده قلنور (روحانی و جسمانی) کبی بعض کره

دخی ادات نسبتدن صکره بر (تایی) طویله علاوه
اولنور که مصدریت معناسنی افاده ایدر (بشریت
جسمانیت) کبی

عربی	ترکی	(جدول ادات)
عَلَى	اوزره	معناسنه ادات استعلادر (علی الحساب) کبی
مِنْ	دن	معناسنه ادات ابتدادر (من بعد) کبی
إِلَى	دک	معناسنه ادات انتہادر (الی نہایہ) کبی
فِي	ده	معناسنه ادات ظرفدر (فی الحال) کبی
عَنْ	دن	معناسنه ادات مجاوزتدر (عن قصد) کبی
مَعَ	ایله	معناسنه ادات مصاحبتدر (مع الاسف) کبی
لِ	ایچون	معناسنه ادات تعلیلدر (لمصلحة) کبی
بِ	ایله	معناسنه ادات الصاقددر (بالسلامه) کبی
كَ	کبی	معناسنه ادات تشبیهدر (کالاول) کبی
لَا	سز	معناسنه ادات نفیدر (لا بأس) کبی
ذِي	صاحب	معناسنه ادات نسبتدر (ذی عیال) کبی
لَدَى	قیت	معناسنه ظرف زماندر (لدی الحاجه) کبی

معلوم اوله که کرک حرف تعریف و کرک جدول مذکورده
کوستریلان اداتلر دائما الفاظ عربیه نك اولارینه زیاده قلوب
فارسی و ترکی لفظلرینه داخل اولدمن فقط بوندن آشاغی
ذکر اولنان اداتلر مشترک اوله رق استعمال اولندیغندن
آریجه جدولده درج ایدیلرک بروجه آتی بیان اولنور

عربی	ترکی	(جدول ادوات)
مثلا	نتکم	معناسنه ادات تمثیلدر ماقبلنی تمثیل ایدر
البته	۰۰۰	ادات تأکیددر بر جمله نك مضمونی تأکید ایدر
کآن	صانکه	معناسنه تشبیه و تمثیل مقاملرنده قوللانیلور
الّا	یوقسه	معناسنه استثنا و تأکید مقامنده قوللانیلور
فقط	انجق	معناسنه ادات حصردر استدراک ایچون دخی کلور
اما	ایمدی	معناسنه ادات تفصیلدر شرط مقامنده قوللانیلور
حتی	بیله	معناسنه ابتدا و ترقی مقاملرنده استعمال اولنور
ماعدأ	بشقه	معناسنه استثنا مقامنده قوللانیلور
لکن	۰۰۰	استدراک و استثنا مقاملرنده قوللانیلور
مادام	چونکه	معناسنه تعلیل مقامنده استعمال اولنور
حاشا	۰۰۰	ادات استثنادر انکار مقامنده قوللانیلور

❦ باب ثالث کلمات فارسیه بیانده در ❦

معلوم اوله که لسان فارسیدن آلنه رق ترکیه ده قوللانیلان
کلمه لر دخی اوچ نوعدر (اسم فعل فرعی) و بعض ادوات
اولوب بوندن اشاغی هر بررلری برر فصلده بیان اولنه جغندن
باب ثالث دخی اوچ فصلی مشتمل اولور

❦ فصل اول اسمای فارسیه بیانده در ❦

اسمای فارسیه دخی اسمای ترکیه کی یکی قسمدر
(علم اسم جنس) علم (رستم و بهرام) کی اسم
جنس (شیر و پلک) کی لسان فارسیده دخی تأنیث
و تذکیر معتبر اولمادیغندن بعض کره بر شیئک ارکک اولدیغنی
بیان ایچون اسملرک آخرینه نونک فتحیله (نر) لفظی علاوه
و دیشی اولدیغنی اشعار ایچون (ماده) لفظی زیاده
قلنه رق (شیر نر شیر ماده) دنیلورکه ارکک ارسلان
دیشی ارسلان دیمکدر

اسمای فارسیه کیت جهتیله دخی ایکی قسمدر (مفرد . جمع)
(مفرد) یالکز بر شیئی افاده ایدن کلمه لر در (دست
و مست) کی

(جمع) بردن زیاده شیئی افاده ایدن صیغه لر در که حیات

و نمایه دلالت ایدن اسملرک آخرینه بر (ان) زیاده سیله
 حاصل اولورلر (مردان مرغان درختان) کبی
 فقط جمع قلنه جق کلمه لرك آخرنده اکر (های) رسمیه
 بولنور ایسه اول (ها) کاف فارسی یه تبدیل اولنوب
 (خواجکان بندکان) دینلور کذلک (الف)
 و یاخود (ی) بولندیغی حالده ادات جمعدن اول برده
 (ی) زیاده قلنق لازمدر (آشنایان و بدخویان) کبی
 بوصورتله یاپیلان جعلرک آخرینه بعض کره بر (های)
 رسمیه زیاده قلنوب (شاهانه ماهانه) دینلور که
 تشبیه معناسنی افاده ایدر حیات و نمایه دلالت ایتیمان
 اسملر دخی بر (ها) علاوه سیله جمع قلنورلر (کوشه ها
 و میوه ها) کبی فقط بولنر لسان عثمانیده مستعمل دکادر
 (اسمای فارسیه) آخرلرینه لاحق اولان اداتلر اعتبار یله
 دخی اوچ نوعدر (اسم منسوب . اسم مکان . اسم وصفی)

اسم منسوب

اسمای فارسیه و عربیه نك آخرلرینه بر (یای) نسبیه
 و یاخود (مند . وار . سار . ناك) اداتلرندن برینک
 علاوه سیله یاپیلور (شیرازی . دردمند . غمناک .
 شرمسار) کبی فقط (یای) نسبیه علاوه سیله یاپیلان
 اسم منسوبلرک آخرنده (های) رسمیه بولنور ایسه

یادن اوّل برده (و) کتوريله رك (مکه وی بصره وی)
 دینلور بعض کره تأکید ایچون یادن صکره برده (ن)
 علاوه قلنور (رنکین و شیرین) کبی

اسم مکان

اسمرك آخريته (ستان . زار . سار . گاه) ادا تلرندن
 برينك علاوه سيله ياپيلور (کاستان . لاله زار . خاکسار
 شمعدان . نمازگاه . ودستگاه) کبی (گاه) ادا تی بعض
 کره دخی زمان افاده ايدر (سحرگاه و صبحگاه) کبی که
 بونلره اسم زمان دینلور

اسم وصفی

اسمرك آخريته (کار . کر . بان) ادا تلرندن برينك
 علاوه سيله ياپيلور (ستمکار . باغبان . زرکر) کبی
 * فصل ثانی افعال فرعيه بياننده در *

معلوم اوله که لسان فارسیدن آنه رق ترکه ده قولانیلان
 فعل فرعیلر دخی اوچ نوعدر

(اسم فاعل . اسم مفعول . صفات مرکبه) فقط
 بونلرک کیفیت اشتقاقلری مصدرلری بیلکه توقف ایلدیکندن
 مصادر فارسیه هر نقدر لسان ترکیده مستعمل دکل ایسه ده
 فعل فرعیلرک صورت اشتقاقلری بیان صره سنده آنلرک
 دخی اجمالا ذکر می مناسب کورندی

شویله که مصدر فارسی آخری (دن) و یاخود (تن)
 اداتر یله نهایتلنسان کلمه لردر که (دن) اداتیله
 اولانلره (مصدر دالی) و (تن) اداتیله اولانلره
 مصدر (تائی) دیرلر (پروردن و رفتن) کبی فقط
 مصدر دایلرده دالک ماقبلنده شو (ی ارن و) بش
 حرفدن بری و مصدر تایلرده شو (خ ش س ف) دیرت
 حرفک بری بولنمق لازمدر (پریدن . افتادن . پروردن
 افشاندن . فرمودن . و افروختن . داشتن . دانستن .
 یافتن) کبی بوضورتده ادات مصدرک ماقبلنده حروف
 مذکورده دن بری بولنمقیغندن (شدن . زدن . آمدن) کبی
 کلملره شاذ دینلور ایمدی مصدر دایلرده ادات مصدر
 حذف اولنوب دالک ماقبلی (الف) و یاخود (ی) ایسه
 آنلر دخی حذف واکر (و) ایسه (الف یایه قلب) (ن)
 و یاخود (را) ایسه حالی اوزرینه ترك اولندقدده کذلک
 مصدر تایلرده ادات مصدر حذف اولنوب تانک ماقبلی
 (ح) ایسه (زایه) (ش) ایسه (رایه) (ف) ایسه
 (بایه) تبدیل (س) ایسه حذف ویا (هایه) و یاخود
 (یایه) تحویل قلندقدده اسم فاعلک ماده اصلیه سی اولان
 امر حاضر صیغه سی حاصل اولورکه بونلرک آخرینه نون
 ساکنه ایله بر (نده) اداتی علاوه سیله اسم فاعل

صیغه لری یاپیلور (خواننده فرماینده سازنده دارندہ
خواهنده) کبی که جعلرنده (های) رسمیه (کافه) تبدیل
اولنه رق آخرلرینه بر (الف نون) زیاده سیله (خوانندگان
سازندگان) دینلور مصادر مذکورہ دن یالکز (ن) حذف
اولنوب یرینه بر (های) رسمیه کتورلدکده اسم مفعول
صیغه لری حاصل اولور (پرورده فرموده ساخته) کبی که
بونلرک دخی جعلرنده (فرمودگان ساختگان) دینلور

بروجه مشروح حاصل اولان اسم مفعول و یا خود امر
حاضرلرک مفعوللری تقدیم قلنه رق ترکیب اولندقدہ
بونلرک مجموعنه دخی (صفت مرکبه) دیرلرکه لسان
عثمانیده پک چوق قوللانیلور (خاطر شناس بنده نواز
ودلشکسته) کبی و بعضاً دخی امر حاضرلرک اولارینه
برادات نفی زیاده و یا آخرلرینه یالکز بر (الف) و یا خود بر
(ان) علاوه قلنه رق برطاقم صفتلر یاپیلور که بونلره دخی
(صفت مشبهه) دینلور (نادان خندان دانا کریان) کبی
و بعض کره دخی امر حاضرلرک آخرلرینه ماقبلی مکسور
بر (شین) ساکنه کتوریلرک برطاقم کلمه لر
یاپیلور که بونلره دخی (حاصل مصدر) دیرلر (کشایش
بخشایش افزایش) کبی

(افعال قرعیه جدولی)

مصادر	اسم فاعل	اسم مفعول	صفات	حاصل
آرامیدن	آرامنده	آرامیده	دل آرام	مصدر
کُشادن	کُشاینده	کُشاده	دل کُشا	مصدر
پروردن	پرورنده	پرورده	بنده پرور	مصدر
خواندن	خواننده	خوانده	دور خوان	مصدر
فرمودن	فرماینده	فرموده	جهانفرما	مصدر
سوختن	سوزنده	سوخته	داسوز	مصدر
داشتن	دارنده	داشته	مالدار	مصدر
خواستن	خواهنده	خواسته	دخلخواه	مصدر
آراستن	آراینده	آراسته	دلارا	مصدر
دانستن	داننده	دانسته	قدر دان	مصدر
یافتن	یابنده	یافته	ظفر یاب	مصدر

ادوات فارسیه	ترکی	فارسی
معناسنه ادات ابتدادر (از هر جهت) کبی	دن	آز
معناسنه ادات تشبیهدر (عنبر آسا) کبی	کبی	آسا
ادات شرطدر مشترک اوله رق قوللانیلور	۰۰۰	آکر
معناسنه تمنی مقامنده استعمال اولنور	عجبا	آیا
ادات ندادر مشترک اوله رق قوللانیلور	۰۰۰	ای
(ای غافل انسان) کبی		--
معناسنه ادات استعلادر (بر موجب نظام) کبی	اوزره	بر
معناسنه ادات تعلیلدر (برای خاطر) کبی	ایچون	برای
معناسنه ادات الصاقددر (بار اده سنیه) کبی	ایله	با
معناسنه ادات نفیدرا کثری جامدلره داخل	سبز	بی
اولور (بی ادب) کبی		--
ادات استدر اک و اضرا بدر مشترک	۰۰۰	بلنکه
قوللانیلور		--
معناسنه ادات تفصیل و تفریعدر ماقبلنی	ایمدی	پس
تفصیل ایدر		--
معناسنه ادات انتہادر (تا بصباح) کبی	دک	تا
معناسنه ادات تفضیلدر (بر تر فاضلتر) کبی	اک	تر
معناسنه ادات استفهامدر (چند نفر) کبی	قاج	چند

فارسی	ترکی	ادوات فارسیه
چونکه	۰۰۰	ادات تعلیل و شرطدر مشترك استعمال اولور
در	ده	معناسنه اادات ظرفدر (در حال) کبی
کرچه	۰۰۰	ادات شرطدر مشترك اوله رق قوللانیلور
کاشکی	باری	معناسنه اادات تمنیدر (کاشکی او قومش اولیدم) کبی
مگر	یوقسه	معناسنه استثنا موقعنده قوللانیلور
وش	کبی	معناسنه اادات تشبیهدر (لاله وش) کبی
نا	سز	معناسنه اادات نفیدر اکثری مشتهقره داخل اولور (نادان) کبی
هم	۰۰۰	ادات مصاحبیدر (همحال و همخانه) کی
هر	هپ	معناسنه اادات سوردر (هر حالده) کبی
همان	انجق	معناسنه اادات حصردر تعجیل مقامنده قوللانیلور
همه	۰۰۰	ادات تأکیددر اولنه بر (بای) مفتوحه
هیچ	۰۰۰	زیاده سیله قوللانیلور (همه حال) کبی
یاخود	ویا	ادات نفیدر تأکید مقامنده استعمال اولور
		ادات تردیددر (یا مکشبه کیت و یا خود بر صنفته کیر) کبی

یونندسکره معلوم. اوله که ادوات ترکیه عربی و فارسی
 افطرینه لاحق اوله ییلور (خانه لر بیتلر خانه دن بیتدن)
 دینلور فقط عربی و فارسی اداتلری الفاظ ترکیه یه داخل
 اوله مدیغندن (اوات . اوها . فی او . دراو) دینله مز
 انجق بعض کره غلط اوله رق چفتلکات دیرلر کذلک
 ادات فارسیه الفاظ عربیه یه لاحق اوله ییلوب فقط
 ادوات عربیه الفاظ فارسیه یه داخل اوله مز بو صورتده
 (بیتها . دریت) دینله ییلوب (خانه وات .
 فی خانه) دیمک صحیح دکلدر فقط غلط
 اوله رق (خرده وات و سبزه وات)

دیرلر

در سعادت

طبعة عثمانیه ۴ ده طبع اولمشدر

س ۱۳۰۱ نه

